

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 t
za dvakrat . . . . . 11 ..
za trikrat . . . . . 9 ..
za več ko trikrat . . . . . 8 ..
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Slovenci in pravosodna uprava.

Govor poslanca »Slovenskega kluba« dr. Hočevarja v seji državnega zbora dne 25. junija 1908.

(Konec.)

Graško višje sodišče zlorablja načelo o notranje uradnem jeziku.

Graško višje sodišče, pri katerem igra ta prve gosli višja deželna sodna svetnika Pevetz in Nemanič, zlorablja umetno sestavljeno načelo o notranje uradnem jeziku in pošilja na Kranjsko v obliki tajnih odlokov in dekretov in najrazličnejših razsodb ukaze, po katerih se smatrajo za notranje uradne take zadeve, ki ne spadajo v notranje uradni jezik in se morajo zato nemško voditi.

Predsedstvo višjega deželnega sodišča služi popolnoma nemškonarodnim stremljenjem, ne da bi se oziralo na to, da tako le škoduje mirnemu, smotrenemu pravosodju, Slovence pa po nepotrebnem žali in ogorči, ker načrtoma omejuje uporabo slovenščine. Za nasilno sredstvo smatramo ukaz graškega višjega deželnega sodišča, da morajo dopisovati sodišča nemško občinam, dasi ni Nemca v občini in nihče nemščine ne razume. Ni li to nezmišelnost, naravnost anakronična zahteva? Da to lažje doseže, noče dovoliti predsedstvo višjega deželnega sodišča kljub neprestanim zahtevam, da bi pripravili slovenske vzorce razven spornih zadev za dopisovanje z občinami, ker hočejo prisiliti sodišča, da bi se posluževala zgolj nemških vzorcev.

To se godi na Kranjskem!

V nasprotju s sedanjo navado se je ukazalo, naj se rabi izključno nemšč. za takozvane dovolilne beležke, dasi za to ni stvarnega razloga in se ne more prištevati k takozvanemu uradnemu jeziku. Ta stvarni pritisk višjega deželnega sodišča služi le političnim namenom in mora napraviti sodnika v njegovem težkem poklicu negotovega in ga mora korumpirati. Uspeh značilnega pritiska po višjem deželnem sodišču se vidi v sadovih, o katerih je ljubljansko deželno sodišče mislilo, da jih mora vzgojiti. En tak sad, akt U 254/7, okrajno sodišče Logatec, priporočam justičnemu ministru, naj ga natančno prouči in naj primerno pouči, naj tudi pod pritiskom

graškega višjega sodišča nobeno sodno predsedstvo ne vpliva na obroke pravnih lekov, če se gre tudi za nemškonarodne alire.

Manjka mi časa, da bi zadostno osvetlil postopanje graškega višjega deželnega sodišča nasproti Slovincem. Glede na navedeno trdim, da se vleče liki rdeča nit v vsem delovanju graškega višjega deželnega sodišča tendenca, da izpodrivajo iz zgolj narodnih in iz nestvarnih razlogov slovenščino iz uradne uporabe pri kranjskih, štajerskih in osobito pri koroških sodiščih, kljub po postavah in odlokih zajamčeni enakopravnosti.

Na eni strani naj bi nas raznarodovala šola, osobito na Koroškem, na drugi strani pa urad, sodišče. Še bolj hočejo omejiti naše že itak zelo zmanjšane meje. Vse nas opominja, da moramo biti previdni in pripravljeni na odločno obrambo proti trajnim, vehementnim kršitvam enakopravnosti našega jezika v šoli in v uradu po vseh pokrajinah, kjer stanujejo Slovenci.

Zahtevamo, naj se imenujejo pri slovenskih sodiščih slovenski sodniki in da naj prenehajo vedna zapostavljenja slovenskih uradnikov, ki jih niti Nemci mnogokrat ne morejo opravičiti. Zlomiti se mora končno tudi zistem, da so zaprta višja sodna mesta slovenskim sodnikom pri graškem višjem deželnem in pri dunajskem najvišjem sodišču. Dokler so podrejena graškemu višjemu deželnemu sodišču slovenska okrajna sodišča in slovenski sodni dvori, toliko časa zahteva že pravično pravosodje, da se imenujejo na višja mesta tudi slovenski sodniki, ki so jim znane razmere slovenskega ljudstva. Pred vsem zahtevamo, da smo zastopani tudi v predsedstvu graškega višjega deželnega sodišča, kateremu je podrejenih nad milijon Slovincem! Če se ne ustreže našim skromnim in upravičenim zahtevam, bomo energično dvignili glas »Proč od Gradca« in ne bomo odnehali, dokler ne dosežemo namena! (Bravo! Bravo!) Zahtevamo, da se sodi v Gradcu slovensko, dokler je graško višje sodišče naša višja inštanca. Če primerjamo stališče in postopanje graškega višjega sodišča, moramo priznati, da izpolnjuje veliko bolj dostojno in stvarno svojo vzvišeno nalogo tržaško višje deželno sodišče. Nihče pa ne more trditi, da se zato maja avstrijska država in si škoduje pravici v svojih temeljih, ker dobe v svojem materinem jeziku pravico Slovani

in Italijani, ki stanujejo v področju tržaškega višjega deželnega sodišča.

Pravosodna uprava naj se ne boji tako nas Slovencev in našega jezika. Mi smo lahko ponosni na to in sodimo, da dvignemo lahko iz tečajev celo avstrijsko državo. Morebiti se pa boji sodna uprava graških in celovških svetnikov? Pravosodna uprava naj nam že dá našo pravico in naj nas štiti proti nasilstvu uradništva, ki krši prisego. Saj ne zahtevamo drugega, nego kar smo že imeli in kar nam pripada, dasi se nobenemu Nemcu ne skrivi las.

Urediti in izvesti bi morala pravosodna uprava jezikovne razmere na Spodnjem Štajerskem, Koroškem in Kranjskem po enakih načelih, ki so že določena v obstoječih postavah in odlokih. Kar zahtevamo, ni nič novega. Upamo, da bo pravosodna uprava močnejša kakor pa politikujoči svetniki podrejenega mu graškega višjega sodišča.

Pravosodna uprava pa mora biti tudi dosledna in naj ne igra nojeve politike in se skriva za izgovor, češ, da ni kompetentna, da razsoja v jezikovnih zadevah. Krepko in močno naj razveže gordični voz! Saj se ni treba vedno tresti iz strahu pred nemškimi nacionalci! Vsi pravično misleči ljudje, in celo Nemci, bodo to odobraval in pozdravljali mir v sodnih sobanah.

Saj je že čas, da pričnemo koristneje delati, kakor pa večni naporni narodni boji! Čas splošne, enake volivne pravice ni več čas za predprave kakega naroda v škodo drugemu narodu.

Neenakopravnost Slovencev pri najvišjem sodnem in kasacijskem dvoru na Dunaju.

Končno hočem še omenjati zelo pekočo rano, ki nas boli že desetletja.

V postavi s 7. avgusta 1850, drž. zak. št. 325, ki določa organizacijo najvišjega sodnega in kasacijskega dvora na Dunaju, slove § 27 sledeče (čita):

»Redni poslovni jezik najvišjega sodnega in kasacijskega dvora je nemščina; predava naj se zato nemško, sklepi naj bodo redno nemški. Osobito naj se pišejo posvetovalni zapiski nemško. Če se pa razpravlja v kakem drugem nenemškem jeziku, pa mora izdati najvišji sodni dvor svoje razsodbe z razlogi v onem jeziku, v katerem se je razpravljalo pri prvi inštanci in v nemščini.«

Po § 28 se pa določa (čita):

»Kakor hočete! Storil sem, kar sem mogel. Z Bogom.«

Vso noč in ves prihodnji dan je letela Happy Delivery proti zahodu, a Stephen Craddock je ležal v temni shrambi za jadra in potrpežljivo odstranjal okove z rok. Eni si je oprostil, akoravno si je polomil pri tem nekoliko gležnjeve, toda druge ni mogel izveči, kakor je hotel, ker njegove noge so bile pretrdno okovane.

Uro za uro je poslušal šumenje vode in vedel je, da plove ladja z vsemi jadri, v katere so se opirali pasatni vetrovi. Torej morajo biti že skoraj vsak hip zopet na Jamajki. Kakšen načrt le ima Sharkey v svoji glavi in kako upa porabiti njega. Craddock je stisnil zobe in prisegel, da ne mara, akoravno je bil nekoč prostovoljno podlež, vsaj nikdar postati po sili.

Drugo jutro je opazil Craddock, da so zmanjšali število jader in da se je ladja počasi obračala pod lahkim poševnim vetrom. Različno nagibanje shrambe za jadra in glasovi s krova so ga natančno poučili, ker je bil jako izkušen v tem, kako se giblje ladja. Ker niso naglo vozili, je vedel, da je že blizu obale in da že išče končno mesto, kjer se vsidra. Torej so dospeli do Jamajke. Toda kaj pač počno tu?

Nenadoma je nastalo na krovu veselo vpitje in potem je zagrmel top nad njegovo glavo in od daleč onkraj vode so zagrmeli

»Za zdaj in dokler se drugače ne določi, se izjemoma dovoli, da se sme predavati v civilnopravnih in kazenskih zadevah iz kronovin, ki dozdej niso bile podrejene dunajskim senatom najvišjega sodnega dvora, tudi v jeziku, v katerem se je vodila obravnava.«

Jasno je besedilo navedenih paragrafov. Nikakega dvoma ne dopusti, da mora izdati najvišji sodni dvor v slovenskih pravnih zadevah slovensko rešitev.

Navedeni visoki zavod, najvišja inštanca v civilno-pravnih in kazensko-pravnih zadevah, najvišje mesto judikature, čestiti dvorni svetniki najvišjega sodišča kršijo prisego in postavu. Na stotine in na tisoče prošnj in pritožb in ugovorov se je vložilo glede na to najvišjemu sodišču. A čuvaji postave so nasproti nam gluhi, ne drže se onih postav, po katerih so organizirani in poklicani, da nam sodijo pravico.

Ni li sramota za nas Slovence, da edin avstrijski narod ne dobimo od tega sodnega dvora nobene slovenske rešitve? Ni li sramotno za najvišji sodni dvor, da vedoma krši postavu le, da ustreže kaprici nemškega ljudstva ali pravzaprav njegovim šovinističkim voditeljem.

Kako je to smešno, če nastopijo v razpravi, tri stranke: Hrvat, Italijan in Slovenec. Rešitev najvišjega sodišča dobi Hrvat v hrvaškem, Italijan v italijanskem, in edini Slovenec pa — v nemškem jeziku!

Proč zato s takimi krivicami! Ne merite nam pravice z različnimi posodami! (Zivahno pritrjevanje in ploskanje. — Govorniku častitajo.)

Nekaj o kmetijski družbi.

Piše se nam z dežele: Občni zbor kmetijske družbe je zopet enkrat pokazal pravo barvo naših liberalnih kmetov, ki so pa v resnici vse kaj drugega, nego kmetje; vsaj je mnogo takih vmes, ki niti pedij zemlje ne posedujejo, oziroma ako imajo kako njivico ali vrtič, stavim, da marsikdo med temi navdušenimi kmeti jeseni sejane pšenice od rži ne razloči. To vam je res prava kmečka frakarija! Občni zbori v preteklih letih nam kažejo, kako je ta kmečka frakarija, sestavljena iz raznih »ljubljanjskih srajc«, potem nekaj učiteljev prvakov ter nekaj do vratu zadolženih naprednih kmetovalcev, delala zgago vsaki še tako pametni ideji, če je ista imela

topovi v odgovor. Craddock je sedel in napenjal ušesa. Ali je ladja v boju? Izprožili so samo en top, a odgovorilo jih je mnogo in vendar ni slišal nikakega pokanja, ki bi pričalo, da so kaj zadeli.

Ako ni bila bitka, torej je bil pozdrav. Toda kdo bi pozdravljal gusarja Sharkeyja? Samo gusar bi storil to. Craddock je torej zopet legel, zastokal in zopet poskušal sneti okove, ki so mu spenjali roke.

Toda nenadoma so se začule drsajoče stopinje in komaj je imel toliko časa, da je vtaknil svojo prsto roko v okove, in že so se odprle duri in vstopila sta dva gusarja.

»Ali imate kladivo, tesar?« je vprašal nekdo, v komur je spoznal Craddock Gallowaya. »Odbijte mu torej okove z nog. Na rokah mu jih raje pustite — je bolj varno.«

S kladivom in dletom mu je odkoval železje.

»Kaj nameravate storiti z menoj?« je vprašal Craddock.

»Pojdite na krov in tam boste videli.« Mornar ga je prijel pod pazduho in ga surovo vlekkel k odprtini na krov. Nad njim se je razprostiral košček modrega neba, in nad sabo je zagledal dve zastavi, toda ta pogled mu je kar zaprl sapo, kajti pod britsko zastavo je plapolala gusarska — častitljiva zastava nad gusarsko.

LISTEK.

Kapitan Sharkey.

Spisal C. Doyle. Posl. J. K. (Iz knjige: The green Flag.)

(Dalje.)

Craddocka so vrgli torej, pobitega in ranjenega na duši in na telesu v temno shrambo za jadra in ga okovali, da se ni mogel ganiti niti z rokami, niti z nogami, toda njegova severna kri mu je močno plala po žilah in njegov silni duh si je želel samo, to da bi umrl tako, da bi se nekoliko spokoril za svoje hudobno življenje. Celo noč je ležal na dnu ladje in poslušal šumenje vode in škripanje ladjinega ogrodja, kar mu je pričalo, da je ladja na morju in urno leti. Zgodaj zjutraj je prilezel nekdo k njemu v temi čez kupe jader.

»Tu imate rum in piškote,« je rekel njegov bivši pomagач. Podal sem se v smrtno nevarnost, gospod Craddock, ker sem vam prinesel to.«

»Vi ste me zapeljali in vjeli v to past!« je vpil Craddock. »Kako se boste zagovarjali za to, kar ste storili?«

»Kar sem storil, to sem storil, ker so mi nastavili nož med lopatice.«

»Bog vam odpusti to strahopetnost, Joshua Hird. Kako so vas vjeli?«

»No, gospod Craddock, gusarska ladja se je vrnila isti dan, ko ste nas zapustili. Približala se nam je, in ker nas je bilo tako malo in so najboljši možje bili z vami, smo se mogli le slabo braniti. Nekaj so jih poklali, in ti so bili najsrečnejši. Ostale so pobili pozneje. Jaz sem si pa rešil življenje s tem, da sem podpisal pogodbo.«

»In mojo ladjo so potopili?«

»Da, potopili so jo, in potem se je vrnil Sharkey s svojimi možmi, ki so nas opazovali iz gozda, na ladjo. Njegova glavna jadrnica je počila in so jo popravili na zadnji vožnji, zato se mu je zdelo sumljivo, ko je videl, da je bila naša nepoškodovana. Potem je nastavljal past vam, ki ste ga lovili.«

Craddock je zastokal.

»Kako da nisem opazil popravljene glavne jadrnice?« je mrmral. »Toda, kam plovemo?«

»Proti severozahodu.«

»Proti severozahodu! Torej plovemo nazaj proti Jamajki.«

»S hitrostjo osmih vozlov.«

»Ali ste slišali, kaj nameravajo z mano?«

»Nisem slišal. Toda, ako hočete podpisati pogodbo . . .«

»Dosti, Joshua Hird! Prevečkrat je bila moja duša v nevarnosti.«

je majhen stik s S. L. S. Sicer je na zadnjem občnem zboru ta frakarija glasovala za gospoda poslanca Povšeta, toda ali menite, da je storila to kot priznanje zaslug tega moža? Nikakor ne! Ta družba nima nikogar, ki bi ga mogla kandidirati na predsedniško mesto, sicer pa spoznava tudi svojo indolentnost, in to je še nekaj vredno od nje, ker se zaveda, da ji je v kmetijski družbi obstoj le ob roki S. L. S. mogoč! Doslej je bilo tako, zanaprej bodi drugače. Pristaši S. L. S. pokažimo, kaj zmoremo; naprej na delo za kmetijstvo, toda ne več za štafažo naši kmečki frakariji! Družba, ki prireja že dolgo vrsto let važni občni zbor v mesecu juniju ali juliju, ko ima kmet največ dela, taka družba je vse kaj drugega, nego kmetijska družba. Upoštevajmo pa tudi to, da se občni zbor vrši vedno le v četrtek na ljubo nekaterim učiteljem agitatorjem!

Tovariši kmetje, tudi to si zapomnimo, da pri naši kmetijski družbi deset do dvajset učiteljev, ki so ob četrtekhi prosti, več šteje, nego nas tisoč in tisoč, ki vsled obilnega in trudapolnega dela v tem času ne moremo iti od doma.

Naših poslancev dolžnost bodi, da varujejo koristi ogromne večine pmetiškega ljudstva pri tej zahtevi. Te za kmečki stan nezdrave razmere naj se korenito odpravijo. Posestnik.

Iz beneške Slovenije.

Strela je ubila na gori Guarda v Reziji 83 ovac nenadoma. Tiščale so se skupaj pred nevihto in tako so vse poginile. Bile so deloma iz Solbice, deloma iz Učje; dotični gospodarji so na škodi za kakih 1300 lir.

Potres, o katerem vam je brzojav poročal, je bil precej občuten v Reziji, kjer je razrušil več dimnikov in poškodoval marsikak zid. Središče potresa, ki se še zdaj na lahkem oglašja, stoji za Možnico (Moggio) proti severu v nekdanj slovenski dolini Aupa. Ondi je napravil silo škode. po celem železniškem kanalu.

Samoumor. Ustrelil se je pri Codroipu na Furlanskem beneški Slovenec Miha Bukovac iz Srednjega pri sv. Lenartu; umrl je pa v videmski bolnici, kamor so ga prenesli. Bil je priden in pošten delavec. Nesrečnežu se je gotovo zmešalo. Na vprašanje, zakaj se je ustrelil, je odgovoril: Storil sem to, da pridem preje v nebesa.

Tatje v cerkvi. V Ronco so se tatje čez noč vtihotapili skozi zvonik v cerkev ter pokradli precej zlatnine in srebrnine pri oltarji Matere božje. O hudobnežih ni sledu; pa skoraj gotovo so kakí tuji brezvestni pohajači, kajti našemu ljudstvu ne pride niti na misel tak zločin.

Župnijski izpit za šentlenartsko župnijo je napravil tamošnji duhovni oskrbnik č. g. Ivan Petričič. Kakor se sliši, se je mladi in vzorni duhovnik ondi vsem priljubil, ljudstvu in kaplanom.

Vreme in letina. Hvala Bogu, po suši smo vendar dobili obilo dežja, ponekod pa še nekaj toče po vrh. Ljudje mirneje gledajo v prihodnost, kajti polje obeta dobro. Drugače pa je škoda po suši povzročena že tako silno občutna, ker po naših gorah bo še menj sena kot lani, in marsikdo bo moral kaj živine prodati. Pri vas, kakor vidim, v takih slučajih priteka vlada na

Za trenotek je Craddock začuden ob stal, toda gusarja sta ga sunila surovo od zadaj in ga gnala po stopnicah. Ko je stopil na krov, je obrnil svoje oči na glavni jambor in tudi tu je vihrala britska zastava na rdečim praporom in sploh je vse okrašeno z zastavicami.

Torej so jim odvzeli ladjo? Toda to je bilo nemogoče, kajti na krovu je bilo polno gusarjev, zbranih v gruči, ki so veselo mahali s svojimi klobuki. Najbolj spredaj je stal pomagač, ki se mu je izneveril; ta je stal na prednjem delu ladje in divje mahal s svojimi rokami. Craddock je pogledal čez ograjo po morju, da bi videl, koga pozdravljajo, in hipoma je opazil, kako kritičen je trenotek.

Okoli pristanišča, miljo daleč, so stale bele hiše in trdnjave portroyalske, in iz vseh so molele zastave. Na desni pred njimi je bil vhod v mesto Kingston. Samo četr milje od njih se je borila mala ladjiča s slabotnim vetričem. Na njej je vihrala britska zastava in bila je vsa okrašena. Na krovu je bilo videti gosto množico ljudi, ki so pozdravljali in mahali s svojimi klobuki, in škrlatasta obleka, ki se je bliščala na ladjici, je pričala, da so biti tudi častniki iz garnizije na nji.

Še en hip in Craddock je urno razumel in izpredvidel vse. Sharkey je igral v svoji vražji zvitosti in predrznosti, ki je bila zanj jako značilna, vloga, ki bi jo bil igral Craddock, ako bi se bil vrnil zmagovit. Njemu na čast so pokali topovi in vihrale zastave. Da pozdravijo njega, se je bli-

pomoč; pri nas se na tako malenkostne vsakdanjosti ne ozira!

Naši bogoslovci in semeniški dijaki so se ravnokar povrnili vsak na svoj dom. Pridni so bili vsi in, poleg šolskih predmetov, so se vsi v prostih urah z veseljem vadili v slovenščini, tudi oni, ki so v izpostavljenih Terskih krajih, kar se sploh doslej še ni godilo.

Laški turisti pogostoma prihajajo na naš prekrasni Matajur. Izlet je izmed najsimpatičnejših in se prav lahko izvrši. Celot Tržačanom je jako priljubljen. Slovenci pa ga zanemarjajo, kakor sploh vse naše kraje, kjer je vendar treba s slovenskim nastopom okrepiti slovenski značaj dežele; saj tolik naval Lakov ni gotovo v korist narečju, šegam in prostodušnosti našega ljudstva.

Nekaj novic in naš liberalni učitelj.

(Dopis iz Lesc.)

Zdi se, kakor bi živa duša ne vedela za Lesce. Nikdar nobenih poročil ni slišati v »Slovincu«, nikdar nobenih novic, kakor bi naša vas ne eksistirala.

In vendar je pri nas toliko novega. Zida se pri nas nova pivovarna. Zida jo neki Bavarec. Imenuje se Zimmermann. Ima pa veden stik s svojim očmom gosp. Steinerjem. Kako in kaj vse mislita napraviti, o tem se govori različno. Tudi sam Zimmermann včasih pove po petih minutah drugače, kakor je govoril pred petimi minutami. Tako se vsaj govori po Lescu. Govori se tudi, da je bil pri sklepanju pogodbe za vodo in svet jako previden.

Ljudje so splošno mnjenja, da za tovarno je prostor, kjer zida, premajhen, in sploh precej skeptično opazujejo celo zidavo. »Prej ne verjamem, dokler ne pijem črnega bavarskega«, katerega bode baje kuhal tovarnar, se je izrazilo parkrat nekaj vaščanov. Sicer je za tovarnar jako prijazen z ljudmi in jim rad odgovarja na razna vprašanja. Pa tudi rad sam malo popraša, če le ni drugače. Drugod se ljudje hučujejo radi podražitve piva, v Lescu pa si ljudje namigujejo in spravljajo to podražitev v zvezo s kartelom alpskih pivovarn in novo bavarsko pivovarno.

Tudi sam Zimmermann je zvedel o tem, in kaj si je mislil, vé le on sam, zakaj »prebrisan je«, pravijo ljudje. Vsekakor bo pokazala prihodnost, kaj bode.

Imamo tudi nov vodovod. Voda je še precej dobra, le škoda, da smo na skrajnem koncu vodovoda, ko bi lahko vodovod šel skozi Hlebce v Lesce in ne po ovinku čez Radovljico in še le potem v Lesce. Ljudje nekaj govore o nesamostojnosti župana Žarka, ki je baje ves pod Vilfanovo komando. Hudomušniki so mu obetali pod lipo spomenik. Mogoče o njem v drugo več.

Lopisnik teh vrstic je bil priča, kako so tudi Leščani zavedni. Bilo je v torek dopoldne, ko so se peljali skozi Lesce na vozu trije Italijani in jo zavili na kolodvor, iz kolodvora zopet skozi vas na Bled. Peli so italijanske pesmi, upili »eviva« in se precej »prijazno« obnašali. Leščani niso črhnil niti besedice. Da bi se pa kaj takega zgodilo v Italiji, da bi tam kak Slovenec upil »živio«, bi jako težko zdrav prišel domov. V Lescu se lahko vse naredi. Saj pravim: Leščani smo precej komodni.

žala ladjica z guvernerjem, poveljnikom in poglavarji otoka. Še deset minut, pa bi bili v dosegu ladjinih topov in Sharkey bi bil izvršil najpredrznjejšo stvar, ki se je kdaj posrečila kakemu gusarju.

»Potisnite ga v ospredje,« je zavpil gusarski kapitan, ko se je prikazal Craddock med Gallowayem in tesarjem. »Odprite odprtine in bodite pripravljeni pri topovih. Še dve sto sežnje, pa jih dosežemo.«

»Oddaljujejo se,« je rekel krmar. »Zdi se mi, da so nas zavohali.«

»To se lahko hitro popravi,« je rekel Sharkey in obrnil svoje motne oči na Craddocka. »Stoj tu — prav tukaj-le, kjer te lahko spoznajo, in mahaj jim s klobukom. Hitro, ali pa si mrtev! Zbodi ga palec globoko, Nedg. No, ali boš mahal s klobukom? Zbodi ga še enkrat. Hej, ustrelite ga, primite ga!«

Toda bilo je prepozno. Ker se je zanašal na njegove okove na rokah, ga je Galloway izpuštil za hip iz rok. V istem hipu je Craddock sunil tesarja in med točo krogelj je skočil čez ograjo in plaval na vse pretege. Zadeli so ga znova in znova, toda treba je mnogo revolverjev, da se ubije tako odločnega in silnega moža, ki je sklenil še nekaj storiti, predno umrje. Bil je izboren plavač in vkljub rdečemu traku, ki je nastajal za njim v vodi, se je urno oddaljeval od gusarske ladje.

»Dajte mi musketo!« je kričal Sharkey in divje klet.

Lesce, kedaj se izbudiš iz spanja! Treba bode malo več zavednosti. Da, zavednosti, da se ne bomo pustili teptati in vlačiti za nos. Da, Leščani, za nos se pustite vlačiti. Hočete dokaza? Za danes enega:

Pošiljate otroke v šolo. Ali veste, komu so vaši otroci izročeni? Ali veste, kaj se godi z vašimi otroci? Ničesar. Eno leto je minulo, odkar je **vaš liberalni učitelj opustil očenaš pred poukom**. Eno leto, in vi niste vedeli za to! Čegavi so otroci? Kedo ima oblast do njih? Vi ali učitelj? Moli se mesto očenaša kratka pesmica baje iz abecednika. Stariši, ali vam je to všeč? Očenaš in pesmica? Gospod učitelj! Ste li vi kompetentni izpuščati očenaš pred poukom? Kdo vam je dal to oblast? Pokadilo se vam bode pod nos. Leščani, stariši, pokažite, kako je treba to obsoditi! Sicer so tla v Lescu postala zadnji čas že malo vroča za vas. Leščani! Učitelj je liberallec. Ali veste, kaj je to? Vprašalo se je pred kratkim nekatere, ki se jih smatra za liberalce, kaj hočejo liberalci. No, in pogledite! Ni spravil nobene besede ven. Torej liberallec je, pa ne ve, kaj hoče, ravnotako, če bi bil človek lačen, pa ne ve, kaj mu je! Da pa spoznate, kaj je na tem, vam izvedem le par stvari. V programu liberalcev je razven drugih reči tudi sledeče: svoboden zakon, svobodna šola. Vsak, kedor se priznava za liberalca, je kriv, da se to izvršuje in bodisi vedoma ali nevedoma podpira te težnje, da bi bil zakon svoboden t. j. da bi se lahko ženili ljudje kar tako, popuščali žene in otroke, če bi se jim zljubilo, in se zopet oženili. Dekleta in žene, ste vi s tem zadovoljne? Ste zadovoljne, da bi se iz vas norčevalo? In to hočejo liberalci.

Vede pa podpira te težnje g. učitelj — liberallec. On je bil lansko leto v Radovljici, ko so imeli liberalni učitelji shod. Tam se je sklenilo odpraviti verouk iz šole. On je to slišal, in pokorni sluga dela liberalcem tlako. V Lescu se ne upa še tako očitno nastopiti, ampak prvi korak do izvršitve tega programa je že napravil. Pokazal sem Vam ga preje. Izpuštil je očenaš pred poukom. Počasi bodo storili liberalni učitelji še drugi korak: nesli bodo križ iz šole, tretji korak bode — — — Možje, protestirajte! Občinski odbor in krajni šolski svet imata besedo.

Leščani, zasledujte razmere v Lescu!

Iz Reške doline.

Znamenita desetletnica. O desetletnici »Gospodarskega društva« v Trnovem smo že poročali, sedaj pa podajmo nekoliko zgodovine in razvoj društva v teh desetih letih. Pred kakimi 17 leti se je vršil v Trnovem »katoliški shod«, gotovo prva podlaga za krščanskosocialno gibanje v naši dolini. Bili so tedaj težavni časi za krščanskosocialne organizatorje. Naravnost občudovati moramo začetnika vsega tega gibanja, vztrajnega tedanjega kaplana v Trnovem, č. g. Alojzija Rudolfa. Velika večina posestnikov v naši dolini je bila tedaj še v rokah famoznih »kraških oderuhov«, v katerih sponah je tedaj tičala naša dolina. Bilo je pač tudi nekaj odločnih mož, ki so stali ob strani g. Rudolfa, a kaj pomaga vsa odločnost, ko se pa masa ljudstva ni mogla gibati, ni mogla storiti korakov niti v svoj blagor, ko je tičala kakor vrv na vratu oderuška roka. Vsakemu gibanju so se stavile ovire od vseh strani. Vsa županstva so bila v liberalnih rokah. Ko se je vršil imenovani »katoliški shod«, je tedanji župan v Trnovem, U., nalašč napravil ples in godbo na pihala naročil v gostilno, ki je stala ravno pred nosom zborovanja. (Shod se je vršil na prostem.) Tedanji bistriški notar pa je hujskal in organizoval med bistriškimi in trnovskimi mogotci liberalni fanatizem. Surovost liberalne bande na shodu je marsikomu odprla oči in pristaši katoliške narodne stranke so rastle. Kmalu potem se je ustanovila hranilnica in posojilnica (l. 1894.), ki je rešila naše posestnike iz rok brezvestnih oderuhov. Tudi naši liberalci so uvideli pomen posojilnic in spoznali so, da svojega denarja kmalu ne bodo imeli kam izposoditi, zato so še istega leta ustanovili v Trnovem posojilnico. Toda naši zavedni možje, na čelu jim g. Rudolf, so šli dalje; spoznali so, na si naše ljudstvo more pomagati le, če se tudi liberalnim trgovcem, ki so delali z ogromnimi dobički, iztrga iz krempljev, zato se je leta 1898 ustanovilo v Trnovem »Gospodarsko društvo«. Gospodarsko društvo jo podrlo visoke cene blagu, liberalni trgovci so pa pihali jeze, ker so morali tudi oni, hočeš nočeš, popustiti cene, če niso hoteli, da jim vsi odjemalci uidejo v društvo. — Tedanja liberalna svojat se je pa hotela maščevati na drug način, in neko noč so pobili g. Rudolfa na stanovanju vsa okna, in g. Rudolf se ima zahvaliti le srečnemu naključju, da ga niso pobili. Sodišče je kaznovalo radi tega le dva krivca, a jih je bilo več. Neki rezervni

poročnik je povrh bil degradiran. Ker je bil orožniški postajevedoja v Bistrici nepristranski, so mu pa neko noč nametali v stanovanje odprtih steklenic s črnilom in mu vse onesnažili. »S takimi sredstvi se bori liberalizem proti ljudskim koristim. No, izzvali so našo ljudsko sodbo, in ta jih je obsodila: občina za občino je padla v roke naše stranke, le v Bistrici še kimajo za bankerotnim in surovim liberalizmom. Zakaj se nekateri vendar drže, da so izobraženi . . . Tako je bilo torej žitje in bitje tedanjih časov. Da se je po »Narodu« prelilo črnila iz Bistrice na cente, je skoraj nepotrebno pripomniti. Društvo je po »Narodu« propadlo vsaj vsak mesec enkrat, a vendar stoji še, vedno močnejša trdnjava proti izkoriščevalnemu liberalnemu kapitalizmu. Od 15. julija 1898, tega dneva se je društvo otvorilo, pa do konca 1899, je znašal promet 244.396 K 89 v, l. 1907 pa 343.619 K 17 v. V teku 10 let se je prejele za blago 1,336.870 K, izdalo pa 1,205.987 kron. Skupni denarni promet je znašal 3,706.801 52 v. Lepe številke! — Če vzamemo prejemke za blago in vzamemo, da so naši liberalni trgovci delali pred ustanovitvijo Gospodarskega društva vsaj s 30 odstotki, tedaj dobimo, da je ostalo v rokah kmetov-konsumentov nad 400.000 K! Toliko so trgovci manj zaslužili, ali bolje povedano, manj odrli naše ljudstvo. A, ker bi trgovci v sedanjih draginji delali s še večjimi odstotki, lahko rečemo, da so naši kmetje boljši za pol milijona kron! — Okoli 700 udov je zbranih sedaj v okrilju Gospodarskega društva. Vse liberalno hujskanje ga ni moglo podreti, nasprotno: Gospodarsko društvo se vedno bolj krepi! In možje-kmetje, oklenite se še v obilnejšem številu društva, saj je v korist članov, če jih je zbranih večje število, ker društvo dobi ceneje blago, in če ga ceneje dobi, imajo potem dobiček tudi člani, ker ga tudi oni cenejše dobé! — To je kratka zgodovina naše organizacije. Iz Trnovega je izšla zadružna misel tudi v druge kraje naše doline. V Šmihelu se je tudi osnovalo »Gospodarsko društvo« in tudi hranilnica in posojilnica. Tudi v Knežaku, na Pivki, se je osnovala posojilnica, in vsi zavodi dobro uspevajo! Liberalizem, ali po novem »neodvisni kmetje«, je pa sedaj brezpomemben. Vse njegovo življenje je zaznati le v vpitju in psovanju v »Notranjcu«, ki je še bolj brezpomemben, kakor tisti brezpomembneži, ki se zbirajo okrog njega. Sicer se ta zakotna cunjia vsiljuje v vsako vas — pošiljajo ga zastoni — a koncentriran je le v vaseh Trnovo-Bistrica, drugod se ga vsakdo sramuje imeti, in kdor ga ima, ga skriva. Da bi liberalci v naši dolini sedaj razbili, ali pa vsaj nagajali pri kakem shodu, so preredkoštevilni. Nekdanje oblasti ni več. — L. 1897, je pa tedanji kaplan č. g. Fr. Oranič postavil temelj za izobrazbo v naši dolini. Začel je podučevati petje in ustanovil potem »Katoliško izobraževalno društvo v Trnovem«. In le g. Oraniču moramo biti hvaležni, da se je tako zgodaj začela širiti izobrazba po naši dolini.

Nesrečen konsum. »Rešitelji ubogega ljudstva«, naši odvisni kmetje, se v zadnjem času strahovito zaganjajo v Gospodarsko društvo. Smejemo se tem smešnim mozcem, ki zbirajo zadnje ostanke svoje nekdanje moči in se zaletavajo v društvo. Utapljajo se, in zato hočejo s krikom dati še zadnja znamenja, da niso še utonili. Pustiti jim hočemo to veselje; kdo ne bi umirajočemu pustil to veselje, če bi, recimo, imel še to željo pred smrtjo, da bi ga pustili rjoveti ali pa magari psovati vsakega, ki bi stal ob njegovi smrtni postelji. Tudi mi tako puščamo veselje onemoglim »Notranjčevcem«: naj psujejo, saj jih itak zagrnejo kmalu valovi emancipacije naših krščanskih mož od liberalnega terorizma. Dokazali smo pa že s 500.000 K, ki jih imajo liberalni trgovci manj v žepu, da ni čuda, če imenuje »Notranjec« Gospodarsko društvo »nesrečen konsum«, saj nesrečen je res, a ne za kmete, pač pa za liberalne magnate, iz katerih poleg učiteljev obstoji »notranjska kmetjska stranka«, ni čudno, če je za »blagor kmetov« tako vneti »Notranjec« priskočil na pomoč, da bi se Gospodarsko društvo uničilo, onim, ki ga vzdržujejo in podpirajo. A pomagal pa jim »Notranjec« ne bo, berejo ga tisti, ki vanj pišejo, ti pa Gospodarskega društva itak ne podpirajo.

K ilustraciji Ribnikarstva. Ribnikarstvo se hoče v zadnjem času ugnezditi v notranjsko javnost. Tudi »Notranjca« urejeje en tak Ribnikar, »veliki organizatorični talent« slovenskega zadružništva. Smešno se nam zdi, da ta fant neprenehoma kriči o izboljšanju kmetskega položaja potom zadružništva. Pokazali smo, kolike koristi je ravno za kmetški stan Gospodarsko društvo v Trnovem — med katerega člani so tudi nekateri pametni liberalci — in čujmo, s kakim navdušenjem je priskočil Ribnikar na pomoč tistim magnatom, ki hočejo društvo uničiti, da bi potem delali dobičke. Malokdaj izide v zadnjem času »Notranjec«, da ne bi hujskal proti društvu,

da ima falzificirane bilance, da je banke-
rotno itd. Treba bo, da enkrat temeljito
posvetimo ribnikarstvu, (kakor ga je ozna-
čil sam dr. Tavčar), ki je zaneslo spor v
družbo sv. Cirila in Metoda, dela zgago v
Kmetijski družbi in drugod, toda, če misli,
da bo na Notranjskem podiralo, kar so dru-
gi z muko sezidali, se pa moti! Notranjci
bomo obračunali z njim, da bo veselja ple-
sal, a kaj, ko se ta »učenjak« nikoli javno
ne pokaže v naših krajih.

Občinski svet ljubljanski.

Ljubljana, 21. julija.

Draginja.

Začetkom seje stavlja občinski svet-
nik Mayr nujni predlog, ki zahteva, naj se
stopi v dogovor z mesarsko zadrugo, ker
znižanje cen mesu še vedno ne odgovarja
razmeram. Draginskemu odseku se na-
roča, naj prouči draginjsko vprašanje in
naj napravi sedanjim neznosnim razme-
ram konec. Govornik navaja, po kakih
cenah se prodaja meso. Glava solate sta-
ne 16 do 20 vin. Še v Londonu se ne plača
za glavo solate 16 vin. Paradajzarjev je
v Trstu 5 za 2 vin., tu pa stane eden en
vinar.

Župan Hribar na to poroča o korakih,
ki jih je storil magistrat glede na draginjo.
Govoril je od 6 ure 10 min. do 7. ure 8
minut. Navajamo le glavne stvari z ozi-
rom na omejen prostor. Do mesarske za-
druge se je obrnil za znižanje cene mesu
že 4. junija. Padla je le cena živine zadnje
vrste. Draginskji odsek je imel o draginji
posvetovanje. Obširno poročilo je sestavil
gosp. komisar Semen, ki izvaja med
drugim, da so mesne cene v Ljubljani višje
kakor v Gradcu in na Dunaju. Župan pri-
pomni k Semenovemu poročilu, da se
dražje živila, ker so vsi delavci dražji.
Kakor hitro se zvišajo plače drž. uslužben-
cem, grejo kvišku cene živilom. Res ni, da
bi imelo kako mesto svoj mlin. Dunaj ima
pri mesnici stotisoče izgube. Prodajali smo
mleko, a končali z deficitom 8000 K. Ho-
telo bi se, da bi občina prodajala poceni
živila, v drugem oziru bi pa ne smela po-
višati doklad. Lahko je odpirati široko
usta takemu demagogu, a pove naj, kje je
kaka zlata žila, da bi jo občina odprla. Ce-
na se je znižala le teletom, ne pa pitanim
volom. Prešiči so sedaj tako dragi, kakor
so bili. Načelnik mesarske zadruge mu je
rekel, da misli, jeseni bodo padle zopet
cene živini. Ne more priporočati, da bi se
nominirala maksimalna tarifa. Glede na
teletje meso priproča, naj se naznani
klavcem, če ne nastavijo teletini cen I.
vrste po kg z 1 K 40 vin., II. vrsti z 1 K
20 vin. in III. vrsti z 1 K 8 vin., naj bi pla-
čali od vsake stojnice 20 K najemnine.
Glede na cene prešičevemu mesu se ne
more ničesar storiti, ker so cene primerne
cenam prešičem.

Zelenjava je letos silno draga. Res, da
je suša in da ni vlade, res pa je tudi, da
so cene zelenjavi pretirano drage in da
občinstvo kolikor morejo skubejo. To se
omeji le po tržnici, ker le potem se lahko
naroča cenena zelenjava iz Italije.

Župan prečita na to dvojne resolucij
soc. dem. strok. organizacije glede na dra-
ginjo. Ko prečita resolucijo o soc. dem.
železničarski skupini, pravi, da sta si po-
dobni kakor jajce jajcu. Zahtevajo, naj bi
ustanovili pivovarno. Ali spada pivo k po-
trebnim stvarim? Dandanes se je pričela
velika protialkoholna akcija. Kdor želi piti
pivo, ga mora plačati. Blaznost bi bila, če
ustanovi občina pivovarno. Velikanske iz-
gube imata dunajska in praška. Če bi usta-
novila občina pivovarno, bi morala stopiti
v kartel, ker bi bila drugače uničena. Dr.
Triller zahteva bolj radikalnih sredstev,
kakor nujen predlog. Pogrešamo pri me-
sarjih razsodnosti. Zamera gori ali doli.
Predlaga, naj se določajo v smislu obrtne
leve cene mesa. Glede na prodajo te-
lečeve mesa naj se na sklene, da če ne
bodo hoteli prodajati mesa po cenah, ki
jih priporoča draginjski odsek, naj se jim
odpovejo stojnice. Razprave se udeležijo
Hanus, Velkavrh, Pavšek, podžupan, ki
pravi, da mesarji niso v tako dobrem polo-
žaju, kakor se jih slika. Občinski svetnik
Ušeničnik se strinja z izvajanjem dr. Trillerja
in pristavlja, da je gospod Kozjak jako pre-
meten mož. Dr. Triller: »On ne, drugi!«
Obč. svetnik Likozar: Naravnost nesram-
no je, kako prodajajo teletino. Skrivaj jo
dajejo gostilničarjem po 60 do 65 kr. Žu-
pan: Bostim se, da oškodujete z drakonič-
nimi sredstvi ljub. mesarski trg, ki je imel
do zdaj izborna mesa. Kaj mislite, da bo
kaj na boljšem občinstvo? S tem delate
le škodo našemu mestu.

Pri glasovanju obvelja predlog dr.
Trillerja.

Ostali dnevni red.

Občinski svet se pridruži resoluciji
osrednjega urada za stanovanjsko refor-

mo radi peticije na gosposko zbornico v
zadevi dednega stavbnega reda. Ker še ni
rešena pritožba občinskega sveta glede na
nemško dopisovanje c. kr. sodišče mestne-
mu magistratu, ki leži še pri justičnem mi-
nistrstvu, se zaradi novih slučajev vloži
pritožba na justično ministrstvo in na viš-
je graško deželno sodišče. Potrdi se po-
godba med zakupnikom »Švicarije« gosp.
Kendo. Pogodba se sklene za 15 let. K
stroškom za šolsko zastavo III. mestne
ljudske šole prispeva občina 200 K. Za re-
vizijo neobdanih psov se dovoli več
policijskim stražnikom nagrada 100 K. Zi-
darska in tesarska dela v Švicariji se po-
dele tvrdki Supančič za 79.886 K 30 v.,
kleparska Lenček za 1.670 K 5 v., krovška
tvrdki Korn za 8.042 K 99 v., vezi tvrdki
Stupica za 11.761 K 40 v. Dovolj se za
zgradbo Švicarije naknadni kredit 40.000
kron. Župan poroča, da ni imela uspeha
akcija o premestitvi smodnišnice na ljub-
ljanskem polju. Pri komisiji o zopetni
zgradbi po eksploziji svoj čas razrušenega
skladišča je ugovarjal zastopnik občine,
tehniški zastopnik okrajnega glavarstva
je zahteval, naj se napravi okoli namera-
vane zgradbe nasip. Voja uprava je vlo-
žila prošnjo, naj bi pokrila ljubljanska ob-
čina stroške za nasip. Sklene se, da se
prošnji ne ugodj in da občinski svet obža-
ljuje, ker se niso premestile smodnišnice.
Dovolj se Vaclavu Drapelnu in Ivanu Kun-
cu porazdelitev stavbišča v Gradišču na
dvoje stavbišč. V ubožnici na Karlovski
cesti se napravi še ena kopel. Kupi se hi-
ša Marije Turkove na Radeckega cesti za
14.000 kron. Podvoji se električni kabelj
na Sv. Petra in na Poljanskem predmest-
ju. Stroški bodo znašali za 830 metrov
dolgi kabelj 7.200 kron. Akumulatorska
baterija se zavaruje do 14. julija 1918. za
3.550 kron na leto.

Župan naznani, da je to zadnja seja
pred počitnicami. Sejo bo sklical med po-
čitnicami le v nujnih slučajih.

Najnovejša politična poročila.

Antimilitaristična propaganda na Fran- coskem.

Pariz, 22. julija. Hervéjevi antimili-
taristiški nauki se na Francoskem vedno
bolj razširjajo. Na kongresu federacije li-
varjev, kateri pripada 56 sindikatov, so
antimilitarizem postavili na dnevni red.
Neki delegat je dejal, da so se sedaj Her-
véjevi nauki obravnavali preveč teoreti-
ško, prišel je čas, da se jih začne praktično
izvajati. Da bo akcija proti militarizmu
uspešna, bo sedaj livarska organizacija po-
biral v to svrhu od vsakega člana 5 cen-
timov na mesec več. Sklenila se je ostra
resolucija proti vojaštvu. Vladni »Temps«
zahteva energičnih korakov proti anar-
hističnemu gibanju, ki se je pojavilo v
»Splošni delavski konfederaciji«.

Svobodna šola.

Pariz, 22. julija. Zdaj je na Fran-
coskem izbruhnil boj državne (brezver-
ske) šole proti svobodnim, to je od katoli-
čanov samih na lastne stroške vzdrževa-
nim šolam na vsej črti. Francija ima sedaj
66.444 državnih šol. Med temi pa je —
glasom pravkar objavljene statistike —
12.389 takih, ki imajo samo 13—14 učen-
cev, torej še toliko ne, kolikor jih zakon
najmanj zahteva (20), dase osnuje šola.
Vzrok temu je dvojen: Otrok je na Fran-
coskem ponekod sploh že silno malo, dru-
gič pa jih svobodomiselnici s silo, in tudi če
jih je v kakem kraju le 12, tirajo v držav-
no ljudsko šolo, oziroma jo nalašč ustano-
vijo, da ne bi otroci šli v katoliško zasebno.
Za eno samo šolsko zgradbo izdala vlada
in občina po 29.448 frankov. 186 milijonov
frankov se izda na leto za laiške šole, 19
milijonov frankov pa za učitelje na malih
šolah od 12 otrok. Laiška šola požre silno
denarja, uspehov pa ima silno malo, k več-
jemu da še boljši podivja mladino.

Italija proti Franciji.

Rim, 22. julija. »Tribuna«, ki je pri-
znano oficijozna in ima zlasti od minist-
stva za zunanje zadeve točne informacije,
graja v dopisu iz Tangera »izzivajoče ve-
denje« Francije v Maroku in grozodejstva
francoskih vojakov. Italija s Francozi, s
katerimi je dozdaj fraternizirala, naibž
zato ni zadovoljna, ker Francija ne pod-
pira italijanskih teženj v Tripolisu.

Revolucija v turški armadi.

Carigrad, 22. julija. Upori v solun-
skem armadnem zboru, v Drinopolju in
nekaterih maloazijskih garnizijah vzbujajo
seveda veliko pozornost. Razločevati je
treba med upori in malimi disciplinarnimi
pregreški. »Mali« disciplinarni pregreški
so v turški armadi nekaj vsakdanjega. V
obče je turški vojak zadovoljen s svojo
usodo, živi cele mesece brez plače, in uma-
zana ter razcapana montura ga nič ne

moti. Drugače pa častniki, ki so služili v
evropskih armadah, pa pridejo domov z
modernimi nazori. Ti povzročajo navadno
nezadovoljstvo in »male« upore. Vlada po-
navadi te stvari odpravi na sledeči način:
Vojakom pošlje nekaj zaostale mezde, ko-
lovodje pa pošlje v Azijo ali pa vtakne za
nekaj let v zapor. Položaj v Drinopolju pa
je drugačen. Tu zahtevajo častniki in vo-
jaki, da se izpustijo vodje reformnega gi-
banja iz zaporov in grozijo s pravo vojaš-
ko revolto. V Solunu pa je upornost med
ondotnim armadnim zborom tudi politi-
skega značaja, ker delajo zgago takozvani
»mladoturki«. Turška vlada zdaj dela na
to, da upor potlači. Prvega armadnega
zboru (Carigrad) nočejo zato porabiti, ker
mora ta ostati vedno okoli sultana, pač pa
IV. (Erzerum), V. (Damask) in VI. (Bag-
dad), torej vsega skup 100 bataljonov 1. li-
nije, 100 bataljonov 2. linije, 50 eskadro-
nov in topništvo. Bataljone so zelo hitro
mobilizirali. Sicer pa turška vlada nikakor
noče boja, temveč bo le izkušala izvršiti
garnizijsko izpremembo. Prevelikega po-
mena se upor v drinopoljskem in solun-
skem armadnem zboru ne sme pripisovati,
kakor to delajo francoski in angleški listi,
ki prorokujejo razpad Turčije. Mir se bo
kmalu povrnil, kajti v Carigradu so nava-
jeni teh epizod in tudi vedo, kako jih spravi-
ti vsaj začas iz sveta. Vojaki se tudi ne
upirajo sultanu, padišahu, kateremu so
brezmejno udani. Turški vojak je fanati-
čen mohamedanec, vztrajen in hraber, in
ni misliti, da bi se vzdignil proti lastni do-
movini, ki je ravno zdaj v tako kritičnem
položaju.

AVSTRO-OGRSKA.

Gosposka zbornica

je včeraj presenetila javnost. Odgodila je
na jesen postavbo o trgovskih nastavljen-
cih in pa izpremembo postavbe o delav-
skem nezgodnem zavarovanju. Proračun-
ska komisija je sklenila nadalje, da vrne
poslaniški zbornici melioracijsko postavbo.
Odobrla je le postavbo o povišanju dežel-
nobrambovskih novincev, o podporah rez-
ervistom in o alkoholnem kontingentu za
1908/1909.

Češki deželni zbor

bo sklican 10. septembra. Zboroval bo
najbrže le do 23. septembra. Nemci name-
ravajo ustanoviti skupno nemško stranko
v češkem deželnem zboru.

Gessmann

opusti svoje nameravano budimpeštansko
popotovanje.

Rauch

se je mudil 21. t. m. v Budimpešti, kjer je
konferiral z Wekerlom in Josipovičem.

Trgovinska bilanca meseca majnika 1908.

Uvozilo se je meseca majnika v našo
državo blaga za 213.700.000 kron, izvozilo
pa za 200.200.000 kron. Od januarja do
konca majnika se je uvozilo blaga za
1.057.500.000 K, izvozilo pa za 930.600.000
kron.

NASIJU

napravijo v Trapaniju sijajen sprejem, ko
se povrne v mesto. Socialisti mu pa na-
meravajo prirediti demonstracijo.

MLADOTURŠKO GIBANJE.

V solunskem vilajetu so mladoturki
ranili podpolkovnika Nazima v Solunu,
usmrtili pa nekega kavalerijskega nadpo-
ročnika v Serresu in mutesarifa v Dibre.
V Serresu so 4 mladoturški častniki usmr-
tili svojega polkovnika, ki je imel 32 ran.

PODALJŠANJE OBSEDNEGA STANJA V PETERBURGU.

V Peterburgu in okolici so podaljšali
obsedno stanje za 6 mesecev. V harkovski
guberniji so odpravili vojno in proglasili
obsedno stanje.

USTAJA NA PORTUGALSKI KOLONIJI.

Guverner portugalskega otoka Timor
je proglasil, da je otok neodvisen. Mozam-
biški guverner je dobil ukaz, naj pošlje
vojaštvo in križarico pred Timor, kjer naj
bombardirajo glavno mesto.

ZOPET BOJ V TEBRISU.

Dne 21. t. m. se je bil zopet boj v
Tebriisu med revolucionarji in šahovimi
pristaši.

Onevne novice.

+ Vsa društva, ki so naznani ude-
ležbo v Škofjo Loko, naj pridejo z zasta-
vami. Vsa naša društva, ki svoje udeležbe
še niso priglasila, pa prosimo, da store to
takoj.

+ Pevsko društvo »Ljubljana« je pri-
stopilo vsled soglasnega sklepa pri seji 21.
t. m. kot član »S. K. S. Z.« z ustanovninjo
50 K. Novemu članu naše kršč.-soc. orga-
nizacije želimo prospeha in vedno večjega
napredka!

+ Za Škofjo Loko prijavljena dru-
štva. Do danes so prijavila svojo udelež-
bo za Škofjo Loko sledeča društva: 1. Aka-
demično društvo »Danica« na Dunaju; 3. S. K. S. Z. v Ljubljani; 4. katol. slov. izobr. društvo iz Srednje vasi v Bohinju; 5. katol. slov. izobr. društvo v Dobropoljah; 6. katol. del. društvo na Jesenicah; 7. slov. katol. izobr. društvo St. Pavel pri Prebol-
du, Štajersko; 8. katol. slov. izobr. društvo v Žužemberku; 9. katol. izobr. društvo v Preski; 10. katol. delavsko društvo v Pre-
ški; 11. S. K. S. Z. v Gorici; 12. katol. slov. izobr. društvo v St. Lenartu; 13. katol. slov. izobr. društvo v Kamnjah, Go-
riško; 14. bralno društvo za ljutomersko okolico v Ljutomeru; 15. katol. slov. izobr. društvo v Starem trgu pri Ložu; 16. slov. katol. izobr. društvo v St. Petru na Krasu; 17. katol. izobr. društvo sv. Jožefa v Trzinu; 18. slov. katol. izobr. društvo v Borovnici; 19. izobr. društvo »Kranj« v Kranju; 20. kmetско bralno društvo v St. Ilju v Slov. gorici; 21. slov. katol. izobr. in podporno društvo v Mengšu; 22. slov. katol. izobr. društvo v Breznici; 23. zveza slovenskih mladeničev v Mariboru; 24. S. K. S. Z. v Mariboru; 25. slov. katol. izobraževalno društvo v Studenicah; 26. katol. izobr. društvo v St. Rupertu; 27. katol. izobr. društvo v Križah pri Trzinu; 28. katol. izobr. društvo v Radovljici; 29. katol. izobr. društvo v Celju; 30. katol. delavsko društvo v Idriji; 31. slov. katol. izobraževalno društvo v Gor. Logatcu; 32. slov. katol. izobr. društvo v Dol. Logatcu; 33. S. K. S. Z. v Celovcu; 34. Blaž Potočnikova čitalnica v St. Vidu pri Ljubljani; 35. katol. slov. izobr. društvo v Škofji Loki; 36. katol. slov. izobr. društvo v D. M. v Polju; 37. kat. slov. izobr. društvo v Horjulju; 38. katol. slov. izobr. društvo na Vrhniki; 39. katol. slov. izobr. društvo na Viču pri Ljubljani; 40. katol. slov. izobr. društvo v Vipavi; 41. društvo »Kamnik« v Kamniku; 42. katol. delavsko društvo v Mirni pri Gorici; 43. slov. katol. izobr. društvo v Cerknem na Goriškem; 44. moška Marij. družba v Metliki; 45. katol. izobr. društvo v Trbovljah; 46. katol. slovensko izobr. društvo v Podgori pri Gorici; 47. katol. slovensko izobr. društvo v Smartnem, Goriško; 48. katol. slov. izobr. društvo v Rihemberku, Goriško; 49. katol. slov. izobr. društvo v Sv. Ferjanu, Goriško; 50. katol. slov. izobr. društvo v Bukovu, Goriško; 51. slov. katol. izobr. društvo v Olševku.

+ Službeniški nemški učitelji so zborovali 20. julija v Lincu. Na zborovanju je govoril neki Moravetz, ki je dejal, da je vera stvar čustva, da se sploh ne da poučevati, da klerikalizem v Avstriji goni državni ustroj, da so najhujši nasprotniki klerikalizma učitelji, da so kmetje praznoverni in da v samostanih duševne zaklade obdr-
žijo zase in jih ne razpečavajo med ljudstvo. Kakor se vidi, bi bilo tudi za svobodomiselnih učiteljev dobro, ako bi svoje duševne zaklade zase obdržali, da ne bi nujali svetu tako žalostne slike svoje grozne siromašine na duhu, kot jo je gospod Moravetz. K večjemu bi ga v tem prekosila kaka žlahtna glava od naše »Jugoslovanske učiteljske zaveze«. Na vsak način se iz linškega shoda razvidi, kako solidarno in trmoglavno dela avstrijsko liberalno učiteljsko na to, da šolo in mladino razkristijani ter fanatizira proti cerkvi. Ker naša »Zaveza« stremi po svojih pravilih, svojem nastopu in vseh svojih članih za istimi cilji, je naravno, da mora ljudstvo, zlasti pa naša mladina pričeti proti njej najostrejši boj, kjerkoli in kadarkoli nastopa kak njen član.

+ Slavni Velehrad je obiskalo letos 160.000 romarjev in turistov. 25. in 26. t. m. se na Velehradu vrše velika slavlja.

— Konferenca za povzdigo gospodar-
skega stanja Istre se je vršila preteklo soboto pod predsedstvom cesarskega namestnika v Trstu. Udeležili so se Italijani in Slovani. Baje bosta italijanska in slovan-
ska zadruga organizacija v nekaterih za-
devah postopali skupno, kar bo v veliko korist deželi.

— Ceno meso imajo na Dolenjskem po krški ravnini in sosesčini. Letošnja košnja je bila namreč vsled dolgotrajne suše silno pičila in kmet bo le z največjo težavo preredit svojo živino čez zimo, če se ota-
va bolje ne obnese. Živina je vsled teh neugodnih razmer takorekoč na pol zastoj in že za to ni nikakih kuupev. Po štajerskem vzorcu so pričeli naši kmetje živino doma klati in prodajati meso svojim sose-
dom, seveda s privolitvijo politične oblasti. Meso se seka po 36 krajcarjev ali 72 vinarjev kilogram in speča se čudovito hitro, ker imajo skoro pri vsaki hiši mla-
tiče ali druge delavce. Mesarjem sicer ta novotarija ni všeč, ali vse nič ne pomaga, kajti znižati so morali ceno govedini in teletini na 88 vinarjev ali 44 krajcarjev, kar

je pač velika razlika med prej in sedaj. Vsled teh razmer je tudi cena perutnine znatno padla.

— **Stavka na Sorškem polju.** Včeraj je bil pri ravnatelju stavkarski odbor in poslanec Gostinčar, ki so izročili ravnatelju iznova spomenico, ki navaja nedostatke in razne šikane, kakor tudi plačilno razmerje delavstva. Ravnatelj je izjavil, da se glavna direkcija vpira splošnemu zvišanju plač. Izrekla se je nada, da se kmalu in ugodno konča stavka. Delavstvo trdno skupaj drži. Tovarniško nadzorovalno osebje pa pridno »žlajfa« ob pijači.

— **Vinska letina na Dolenjskem** obeta biti jako ugodna, če je ne pokvari še kaka uima. — V šentjernejški okolici imajo še precej vina na prodaj, katerega bi radi spečali v denar. Vinotoči pod vajo prav vrlo uspevajo, ker se toči res izborna kapljica in to samo lastnega pridelka za ponižno ceno 56 do 60 vinarjev za liter.

— **Otto Pfeiderer**, znani protestantovski učenjak, profesor na berlinskem vseučilišču, je 20. t. m. umrl. Pfeiderer je zlasti raziskoval zgodovino verstev in verske modroslovje. Bil je liberalni protestant-racionalist in v tem smislu je tudi razlagal nastanek krščanstva. Nabrač je v dolgi dobi svojega pisateljevanja mnogo verskozgodovinskega materiala, zato se zlasti Pfeiderer v vseh delih te vrste zelo citira. Rojen je bil 1839. v Stettinu. Njegovo zadnje večje delo je »Das Urchristentum, seine Schriften und Lehren« (druga izdaja 1902.).

— **V Konjicah** je pomožni kurjač Jakob Pučnik pri premikanju stroja prišel z levo roko med natolčnike tako, da mu je odrezalo stiri prste.

— **Novo cerkev v Bos. Brodu** blagoslovi dne 15. avgusta t. l. dr. Šarič, sarajevski pomožni škof.

— **Nesreča pri razkladanju vozov.** Na postaji Ratkovića pri Požegi sta bila ubita delavca Ivan Rendulić in Ivan Antunović, ko sta razkladala težke hrastove hode.

— **Čipkarsko šolo** ustanovi v Primoštenu v Dalmaciji nadvojvodinja Marija Jožefa.

— **Madžarska gimnazija v Osijeku.** Ogrska državna železnica zgradi v Osijeku poslopje za madžarsko nižjo gimnazijo.

— **Hranilnični ravnatelj zaprt.** Državno pravdnistično je dalo zapreti ravnatelja srbske hranilnice v Trpinji pri Vukovarju, Stevo Veselinovića. Isti je poneveril velike vsote ter hudo oškodoval kmečko ljudstvo iz okolice.

— **»Nada Albanije«**, glasilu Albancev, ki je izhajala nekaj časa v Dubrovniku in v Trstu, potem pa prenehala, je začela zopet izhajati v Rimu. Urejuje jo Nikola bey Ivanay.

— **Električna razsvetljava v Zagrebu.** Dne 18. t. m. je bil zagrebški Markov trg prvič električno razsvetljen.

— **Upniki Zottijeve newyorške banke**, ki je padla v konkurz, naj naznanijo čim prej svoje terjatve c. in kr. avstro-ogrskega generalnemu konzulatu v New-Yorku. Prijave morajo biti lastnoročno podpisane in podpisani potrjeni od kakega severoameriškega konzula. Zottijeva banka je mnogo poslovala v Dalmacijo in avstrijskim Primorjem sploh.

— **Vojaki iz bosanske okupacije.** Iz Šempasa: Na Goriškem, posebno v Gorici in v vipavski dolini, živi še precejšnje število tovarišev-vojakov iz bosanske okupacije. Nekateri teh so se dogovorili, da bi letos praznovali svojo tridesetletnico v proslavo cesarjevega jubileja. Naročili so sotovarišu iz bosanske okupacije Martinu Štrukelj v Šempasu, da vodi priprave za namenjeno slavnost, ki naj bi se obhajala dne 16. avgusta t. l. Pričakujemo krasne veselice v velikem obsegu pod milim nebom, na katero že danes opozarjamo vse še žive sobojevnike.

— **Dijaška veselica.** V nedeljo, dne 2. avgusta priredi goriško katoliško-narodno dijaško veselico v Devinu o priliki, ko tam otvori »Slovenska dijaška zveza« ljudsko knjižnico. Uljudno vabimo slavno občinstvo, da se rodoljubnemu prizadevanju slovenskega dijaštva odzove z obilno udeležbo. Podrobni program sledi.

— **Nekaj ponarejenih cekinov** (20 K) kroži okoli. So precej spretno narejeni, pa nekoliko lažji od pravih, nimajo tako jasne zvoka in napis okoli denarja je z nekoliko manjšimi črkami izvršen ter nekoliko višje nad, oziroma pod robom kakor pri pravem.

— **Ogenj** je izbruhnil včeraj v Celovcu v nekem premogovnem skladišču na državnoželezniškem kolodvoru. Ogenj so kmalu pogasili.

— **Za goriško nadškofijo** sta letos le dva slovenska novomašnika, Avguštin Zobeč in Ivan Kos.

— **Dva nevarna tata** je prišla policija v Gorici. Pišeta se Valentin Kristan iz Vojšičice, 26 let star, in Filip Tavčar iz Ivaničade, 21 let star. Pri njih so našli razno orodje, katerega sta rabila pri tatvinah. V

neki stranski ulici ob Tekališču so bila vrata odprta; ponočni čuvaj je slutil tatove, in redar Humar je šel s svojim tovarišem iskat jih. Skrila sta se tam v bližini na travniku, nakar sta prišla oba tatova. Oba sta bila že večkrat kaznovana.

— **V goriško bolnišnico** so pripeljali iz Bohinjske Bistrice 14letnega Josipa Bucika z Bleda, ki se uči pri nekem tamkajšnjem vozarju. Deček je rezal les ter si pri tem odrezal tri prste na roki.

— **Premeščen** je aspirant državnih železnik Rajko Beslan iz Gorice v Kranj.

— **Italijanski konzul — avstrijski župan.** Danelon, italijanski konzul v Poreču, je umaknil svojo ostavko kot župan istega mesta. Torej bo zopet avstrijski župan in italijanski konzul v isti osebi. Le v Avstriji mogoče!

— **Slovenski organisti in pevovodje!** Društvo je pričelo delovati, odbor razpošilja društvena pravila in pristopnice, katere naj blagovoli vsak podpisati. Tovariši organisti in pevovodje! Edino to društvo ima res pravi stanovski namen. Zatorej naj nobeden stanovski tovariš ne izostane. Veliko se jih je že vpisalo, a še ne vsi. Tovariši zavedajte se svoje dolžnosti, da bomo tudi mi združeni v lepi organizaciji, kakor že davno pred nami drugi stanovi!

— **Nečloveški mož.** V Trniču pri Sv. Marjeti na Dravskem polju je kmet Jožef Kunajec imel ženo bolno na trganju že od jeseni lanskega leta, tako da ni mogla nič vstati s postelje. Vendar ji mož ni preskrbel nobenega zdravnika. Nihče ni stregel bolnici, ki je ležala v lastnem blatu na slamici, ki je tekom mesecev vsa zgnila. Ko so te dni orožniki prišli v sobico, kjer je revica ležala, morali so se vsled groznega smrada sprva odstraniti, kajti prostor je bil vedno zaprt, ležišče je bilo pa podobno gnojšču. A ne samo to, da je Kunajec tako zapuščena, mož jo je vrh tega še pretepal, da bi se je preje znebil. Nečloveškega moža so zaprli, revico pa oddali v bolnišnico. Bila je le še malo pri življenju. Kakor se čuje, je imel Kunajec z neko drugo žensko ljubavno razmerje in ta ženska je bila vzrok vseh muk Kunajčeve.

— **Organistom in pevovodjem!** Prihodnji četrtek, dne 23. julija, ni sestanek našega društva, ampak le občni zbor podpornega društva cerkvenikov, ne pa organistov, kakor je bilo naznanjeno v »Slovenicu« in »Domoljubu«. Toliko v pojasnilo. Josip Siherl, tajnik.

— **Liberalci za »povzdigo« tujskega prometa.** Bohinjeci smo prišli do prepričanja, da je edino slovenski list »Slovenski Narod«, ki dela zoper povzdigo prometa tujcev. Ali ni zadosti, da nas bojkotirajo nemški časopisi? Lansko leto je bil ministrski predsednik baron Beck pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru dalj časa. Ali je bilo potreba njega radi tega napadati, ker je bil pri maši? — Letos ga ni in ga ne bo, dasi Bohinja prehaliti ni mogel. Kdo ga je upeljal v hotel Triglav? Oni, ki ga v »Narodu« najbolj napadate — župnik Piber. — Kdo torej dela reklamo? Z zabavljanjem se ne dela! Letos pišete po nerazkrinkanem pisču čez našo vodo. Kar na je najgrje, najbrže zavijate besede o osebah, ki pridejo v Bohinj. Ali se ne pravi to tujce odbijati od nas? Ni čuda, da je letos komaj četrtnina toliko letoviščarjev ob tem času, kakor lani. Ali res nimate toliko premisleka, da to vsem škoduje? Pri nas vé to vsak pastir. Gostilničarji, izvoščeki in drugi, zapomnite si ta »napredni« list, ki vas gospodarsko uničuje.

— **Oklic iz Postojne.** Dne 9. avgusta t. l. vršila se bo občna slavnost za Postojno in vso ostalo Notranjsko. Praznoval se bo jubilej 60letnega vladanja cesarjevega. Veliko nas bo, ki nas bo združilo cesarjevo geslo »viribus unitis«; sešli se bodo stari vojaki, ki so prelivali kri za dom, cesarja. Vsak bo svoje sođruga našel v gotovih vrstah. Gasilci bodo gotovo v gostih trumah prišli, zaostali pa nikakor ne bodo vojaški sobojevniki, ki so verno stali na braniku za dom in cesarja — prišli bodo sobojevniki maršala Radeckega, kolikor jih še premore kremita naša Notranjska.

— V številnih vrstah bodo nastopile naše krasotice od povsodi, kjer se mili jezik slovenski govori, da jih vidimo v pestrih narodnih nošah. Na noge torej, bodisi veterani, gasilec ali kdorsibodi, da nas bo kot listja in trave, da osvedočimo svojo udanost prelijubljenemu cesarju-jubilantu! Pogled na to mnogobrojno, veselo množico iz vseh slojev bo gotovo veličasten. Da se bo služila sv. maša na prostem, povemo že zdaj; da bo svirala vojaška godba, tudi ni tajnost, dostavimo pa, da bo tudi svetovno znana postojnska jama vsakomur pristopna. Vse dame v narodnih nošah imajo prost vstop; veterani (dosluženi vojaki), gasilci v uniformi, plačajo samo 25 h vstopnine. Čisti dohodek ima blag namen: Polovica je odmenjena »Rdečemu križu«, polovica pa jubilejskemu fondu cesarjevega 60letnega vladanja za uboge vdove in sirote gasilcev. Torej na svidenje dne 9.

avgusta v Postojni! — Podrobni spored razposlal se bo v kratkem.

— **Nevihite.** V mnogih krajih na Češkem je divjala nevihta in so se utrgali oblaki. Več krajev je poplavljenih. — Na Ogrskem v okraju Haceg je voda odnesla za 300.000 K lesa. — Na Rumunskem je bil ustavljen železniški promet. — Okoli Jekaterinburga na Ruskem so nalivi poškodovali rudokope za zlato in platino. — V Wienerneustadtu je strela ubila dva moža.

— **Umrl** je v Rojanu blagajnik ondodne čitalnice Matija Žnidaršič.

— **Umirovljen** je ravnatelj tržaške gimnazije dr. G. Heigl. Ob tej priliki mu je podeljen naslov vladnega svetnika.

— **Iz Senožec.** Huda suša, ki je pri nas skozi dva meseca vladala, je končana. Dobili smo pretečeni teden obilo blagodejnega dežja, in upati je, da si bodo vsaj jesenski pridelki opomogli, ako ne bo druge nezgode. Glavnega pridelka sena bilo je komaj eno tretjino, po bližnjih vaseh pa še manj, kakor v dobri letini. Kmetje se vprašujejo, kaj bo, in gledajo z bojaznijo v bodočnost. Vsled pomanjkanja sena bi vse rado živino prodalo, ki je 30% ceneja, a mesar se zato nič ne zmeni, ter prodaja dalje meso od 1 K 36 v do 2 K 50 v, tako, da ima dobička najmanj 100%. Tudi naš mogočni župan se za to pretirano visoko ceno mesa nič ne zmeni, in se mu kar nič ne smilijo revni pa bolni ljudje, ki morajo v potrebi kak četrt ali pol kilograma mesa kupiti, a dobijo le loj in kosti, dočim se bolje situiranim slojem vse boljše meso dražje proda. Pod prejšnjim županom se je mesarju postavila tarifa za meso, ali bi to sedaj ne bilo mogoče? — Škratica, ki se je tukaj pri otrocih pojavila že pred kakimi tremi meseci, ponehuje. — V nedeljo je priredilo senožeško liberalno bralno društvo veselico z igro, petjem, krokanjem in nazadnje neizogibnim plesom, v obokanih, zaduhlih prostorih pivovarne. V tej veselici ni dvorani, kakor zunaj pred vratmi, bilo je videti tudi vse polno šolskih otrok, vzlic temu, da je zavzemal ob vhodu častno mesto blagajničarja nadučitelj sam. Ta mož, ki je doslej mirno služboval po Gorenjskem ter kaj rad in sladko občeval z duhovniki, je takoj ob svojem prihodu v Senožec pokazal svojo ultraliberalno barvo s tem, da je posetil le liberalne korifeje in liberalne krokarje, in je le po sili in težko ogovoril kakega svojega dobrega, pa starega znanca, ki ni liberalnega mišljenja, iz strahu, da bi ga kdo liberalnemu štabu ne ogradil. Da, da, nadučitelju Paternostu notranjski zrak, pa še bolj notranjski liberalizem, bolje ugaja, nego gorenjska pristnost, tako se je čestokrat sam izrazil. Senožskim liberalcem pa je tak marljiv sotrudnik dobrodošel, ker jim točno in kaj rad v vsem ustreže. Omenjeno bodi, da se je plesalo celo noč, a še bolj pilo in pelo po senožeških ulicah do ranega jutra v veliko zabavo onim, ki spati ne morejo. In take prireditve smatrajo liberalci za izobraževalne. Med prireditelji veselice ni bilo baje niti enega domačina, pač pa le učiteljstvo in oddelek finančne straže senožeške. Za vsak ples se je plačalo 10 v, ni nam pa znano, ali je plesne groše pobiral tudi nadučitelj Paternost.

— **Važno za konjerejce.** C. kr. ministristvo za domobranbo namerava v mese septembra tega leta (bržčas 12. septembra) v Št. Jerneju na Dolenjskem za vojaštvo konje-remonte nakupovati. Kakor je znano, plačevalo se bode tri- do štiri-letne konje, kateri imajo sposobnost za vojaštvo, po 700, 800 do 850 K, tudi več. Konjerejce, kateri imajo sposobne konje, na to opozarjamo že sedaj, da konje do tega časa primerno pripravijo, da bodo v dobrem stanu, dobro podkovani in da jih morda v lastno škodo poprej ne prodajo. Ker je znano, da vsak konj z dobro hojo korakoma, kakor v teku največ pridobi, treba je že sedaj konje večkrat, in sicer tudi neoprežene, prepeljavati, ker se je že pogosto pri enakih prilikah opažalo, da naši konjerejci ne znajo konj prepeljavati. Dan sejnja za remonte se bode pravočasno objavil.

— **Srce do bližnjega** imajo pač res rdečkarji! Celo Zagorje in okolica je polna hvale pokojnega posestnika Jakoba Hraščelja, ki je 10. junija nesrečno padel z jesenovega drevesa in se ubil. Nihče ne vé nič slabega o njem. Vse sočustvuje s prizadeto rodbino, ki je izgubila takega moža, da mu ni enakega daleč naokoli. Le socialni demokratje se vesele. Pa to bi jim že ne bilo toliko zameriti, saj je bil rajni v politiki njim skoziinskozi odločen nasprotnik in steber krščanske organizacije v Zagorju. A podlo je to, da so hoteli celo terorizirati posestnika, pri katerem je nastanjena »Ljudski hranilnica in posojilnica«, naj ne pusti izobesiti žalne zastave! Pač čudno, da bi društvo niti po svojem načelniku ne smelo zalovati. Tak terorizem je pa že preostuden!

— **Prostovoljno gasilno društvo Vič-Glince** priredi v nedeljo, dne 26. t. m., v

proslavo 60-letnice vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franc Josipa I. vrtno veselico na novo urejenem vrtu gosp. Ivana Jebačina (prej Traun), katere čisti dobiček se porabi v plačilo nove mehanične lestve, katera bode isti dan cenj. posetnikom veselice na ogled postavljena. Natančni vspeled veselice se prijavi prihodnji teden.

— **Ob priliki gradbe šentjanške železnice** se nam poroča: Pretrgali so nam najboljše travnike in njive. Za železniški nasip so kopali zemljo kar tik proge in sedaj se bode v tistih globinah zbiral voda, v kateri se bodo zaredile žabe, cele čete komarjev in druge nadležne golazni. Plačevali so nam zemljišča po nezasišano nizkih cenah, 5 do do 15 krajcarjev štirjaški meter, ko so vendar vzele včasih ravno sredino in posestnikom otežočili obdelovanje tako, da bode marsikateri moral sedaj od polovice travnika ali njive voziti pridelke proti severu, od druge polovice proti jugu na čisto drugo cesto. Prevoze čez železniški tir so delali silno neradi, in če so katerega naredili, so ga naredili tako, da bodo imeli posestniki polovico daljši pot in bodo komaj polovico tega, kar so prej nakladali, zamogli speljati. Naravnost nespametno pa je, kako je stavbeno vodstvo šentjanške železnice naredilo pri vasi Dule, nekako v sredi med Trebnjem in Mirno. Pri političnem obhodu so obljubili vaščanom, da bodo naredili prevoz naravnost čez tir, kakor je bila poprej občinska pot. Nasip pa je nastal na tistem kraju okrog pet metrov visok. Mesto da bi naredili pod tirom pot, so pa napravili ob tiru kake sto metrov daleč pot, potem precej velik ovinek in nato pa čez tir in od tira je sedaj pot tako nizdol, da bo težko z dobro naloženim vozom priti do vasi.

— **Zahvala.** Občina Bled izraža tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so ob priliki velike nesreče, katera jo je zadela dne 29. junija t. l., pomagali bodisi pri gasitvi, bodisi z darovi za pogorcelce. V prvi vrsti se zahvaljujemo gospodu deželnemu predsedniku baronu Schwarzu za njegovo brzojavno izraženo sočutje in obljubljeno posredovanje za državno podporo, visokorodnemu gospodu dvornemu svetniku grofu Chorinskyju, ki je takoj prihitel in ljubeznjivo tolažil obupane vaščane, kakor tudi g. okr. glavarju pl. Deteli. Nadalje se zahvali velečenjenim gg. častnikom in moštvu, ki so dve noči in en dan neumorno delali, da so zadušili v razvalinah in v gozdu tleči ogenj. Osebito se zahvaljuje častitim gasilnim društvom, ki so z veliko hitrostjo prihitela na pomoč iz Zasipa, Ribnega, Gorij, Radovljice, Breznice, Boh. Bele, Begunj, Save, Javornika, Jesenic, Hrušice, Boh. Bistrice, Kranja, in tudi domačemu gasilnemu društvu. Zlasti pa ne smemo pozabiti naših častitih letoviščarjev, ki so z obćudovanja vredno pridnostjo neumorno gasili in bili v lep vzgled domačinom. Istotako se zahvali vsem drugim, ki so pri tej priliki na kakoršenkoli način pomagali nesrečnim pogorcelcem. — Župan Fran Rus.

Stajerske novice.

Š Občina Pletenje pri Brežicah je dne 18. julija 1908 setavila imenik tukajšnjih posestnikov, oškodovanih po suši na senu, otavi, detelji, krompirju in koruzi. Sklenila se je v tem oziru prošnja za odpis davka in podporo za seno. Prošnja in imenik sta se predložila okrajnemu glavarstvu Brežice.

Š Staritrg pri Slovenjemgradu. Štirdesetletnico mašništva je slavil 19. julija 1908. preč. gosp. kanonik Anton Šlander. Slavljencu so priredili farani spontanno prisrčne ovacije. — Novo pokopališče se bo blagoslovilo dne 2. avgusta 1908., staro pa opustilo.

Š Rečica v Gornjesavinski dolini. Prihodnjo nedeljo, dne 26. t. m. bo tukaj novo mašo pel Franc Krišche iz ljubljanske škofije. —

Ljubljanske novice.

lj Pozor na shod »Slovenskega katoliškega delavskega društva« danes ob sedmih zvečer v prostorih S. K. S. Z.

lj Ljubljanske udeležnike za Škofjo Loko opozarjamo, da se blagovolijo zglašiti v trafiki g. Soukale ali pa v delavskem konsumnem društvu na Kongresnem trgu.

lj Predloga, da podaljšajo davčne olajšave za Ljubljano, je bila v včerajšnji seji gosposke zbornice sprejeta.

lj Ljubljanski občinski svet in draginja. Včerajšnja seja ljubljanskega občinskega sveta je bila velezanimiva. Značilno je, da je podlegel nasproti dr. Trillerju župan, ki se je celo uro trudil prepričati občinski svet, naj se ne nastopi z vso odločnostjo proti mesarjem. Župan je doživel včeraj nezaupnico, ker so bili nasproti njegovim nasvetom sprejeti Trillerjevi pred-

logi. Pričakujemo, da se z vso energijo hitro in nemudoma izvede, kar je glede na znižanje cen mesu včeraj sklenil občinski svet.

Ij **Krakovci in Trnovčani** naj si dobro zapomnijo, kar je v včerajšnji seji govoril o draginji zelenjave župan. Kdo pa je kriv, da je pomorila suša zelenjavo? Ne li morebiti prepoved škropljenja? Zakaj pa domača zelenjava druga leta ni bila tako draga? »Someščanje« še zdaj ni preklancan, če je že prav poteklo tistih štirinajst dni. Najlepše pa je, da hoče župan s tržnico uničiti naše Krakovčane in Trnovčane na korist Lahom! Krakovci in Trnovčani naj si to dobro zapomnijo!

Ij **Kako Ivan Hribar skrbi za lastne uradnike**. Veliki slovan Ivan Hribar je bil v Pragi, in tiste dni je bilo veliko veselja med brati Čehi. Velik »Šajn« je visel nad starodavnim mestom in kogar si vprašal, kaj ta magična luč pomenja, odgovoril je: »To je svit modre glavice velikega človekoljuba in nadslovana Ivana Hribarja«. — Doli v beli Ljubljani pa so tisti čas stopili skupaj delavci, Ivanovi najboljši služabniki in podaniki med štirimi stenami banke »Slavije« ter s predarkom in ponižno povešeno glavo spisali milo prošnjo za povišanje svoje borne plače. S krvavečim in bojazni polnim srcem so podpisali to udano prošnjo; spogledali so se, in bili so enih misli, — kdo bo nesel to težko, z bridkostmi napolnjeno pismo na pošto? Oglasil se je junak . . . in se obsodil, stopal je krepko, sokolsko, pred trušco pa se je hitro prekrizal ter porinil pismo v črno globino. Grozni dnevi trpljenja in pričakovanja sledili so za uboge, nad svojimi policami sklj. čene uslužbenca banke »Slavije«. Bližal se je z naglimi, ali prenaklimi koraki dan, ko zasije ona magična luč zopet nad belo Ljubljano . . . in takrat bodo nastopili dnevi polnega kesanja in trpljenja. — Ivan je prejel ono težko pismo, raz katerega je še v Pragi kanila kaplja potu onega nesrečneža, ki je pismo oddal. Ivanu se je zablislilo slovansko oko, izginila je vsa milina iz njega, jezno je vtaknil prošnjo v žep ter storil sklep, svojim uslužbencem dati primeren, oster ukor za to nesramno, prosjaško pismo . . . Vse je bilo tiho v uradu banke »Slavije«, nihče ni upal kih-niti, kajti skozi stisnjene špranje vrat sefa Ivana silihi so njega srditi pogledi . . . Poklical jih je, in prišli so eden za drugim s povešeno glavo, vsacega posebej je Ivan pošteno obdelal in mu zagrozil, da Bog obvaruj, pridi še enkrat s prošnjo, saj draginja ni tako velika, in od lakote gotovo ne poginejo, dokler jih živi zarja modrosti in slovanske ljubezni Ivanove. Zopet je bilo vse tiho, le solze obupanih in trepečih so kapale vroče v umazane tintnike. Zdajci pa se prikaže zopet Ivan in v rokah drži velikanske črne »bukve« in prične z gromčim glasom: »Vsak od vas, predrzni jastrebi, mora se, ko pride jutraj v pisarno, podpisati v to knjigo, da vidim, če je prišel pravočasno . . . ob 8. uri in 1 minuto se knjiga zopet uradno zapre. Kdor bi se predrznil priti prepozno, plačati mu bo kazen v znesku 25 h, kateri znesek bo služil našim uradnikom v Pragi kot draginjska doklada.« — Završalo je po uradu in vsi so se globoko poklonili velikemu modremu slovanu, ter v duhu sklenili, da bodo od sedaj naprej hodili vsi po osmi uri v pisarno, samo da pomorejo bratom Čehom do zdatne draginjske doklade. — Tako se je zgodilo v letu draginje 1908, ko je bil Ivan Hribar župan stolnega mesta Ljubljane in reprezentant bogate banke »Slavije«. — Bog ga živi!

Ij **Razburjenje med uradništvom »Kreditne banke«**. »Kreditna banka« ima velikanske dobičke, osobito dobro so plačani ravnatelji. Vzlic temu pa nočejo prav nič izboljšati plač bančnemu uradništvu. Uradništvo je upravičeno zato zelo vznevoljeno, najbolj se pa jezi na župana Ivana Hribarja, ker ve, da ima On pri banki glavno besedo in da se ravno zato ne povišajo plače uradništvu.

Ij **K znižanju cen govejemu mesu**. Ker so tukajšnji mesarji z dne 15. t. m. cene govejemu mesu vseh treh vrst znižali za 8 vinarjev pri kilogramu, kar velja tudi za one mesarje, ki prodajajo goveje meso na stojnicah ob zidu Mahrove hiše na Vodnikovem trgu, se kupujoče občinstvo opozarja, da z ozirom na to, da se čujejo pritožbe o nerednostih pri prodaji tega mesa, vsak slučaj prekoračenja določenih cen od strani imenovanih stojničarjev takoj naznaniti mestnemu magistratu v uradno postopanje. Cene govejemu mesu na stojnicah so sedaj sledeče: Meso I. vrste 1 K 14 h, II. vrste 1 K, III. vrste 90 K.

Ij **Shod proti draginji**. Sinočnji shod, ki ga je priredila na vrtu »Narodnega doma« socialna demokracija, je obiskalo kakih dva tisoč ljudi. — Predsedoval je Petrič. Kocmur poroča o sinočnji seji občinskega sveta. Anton Krinstan dokazuje, da je nastop soc. demokratov proti draginji že imel dobrih posledic, kajti občinski

svet se je moral pečati s tem vprašanjem. Potem polemizira proti ljubljanskim dnevnikom. Ni mu všeč, da je »Slovane« imenoval zadnji shod v areni »Narodnega doma« nabor za soc. demokracijo in da je izrekel dvom o govornikovi narodno-gospodarski učenosti. Še vedno trdi, da je poslanec Gostinčar kriv, da se železničarjem niso zvišali zaslužki, da se ni znižala cena sladkorju itd. Cena mesa da je od tistega časa tako visoka, ko so zaprli srbsko mejo. Radi tega da pojdejo kmetje na kant, ker ne sme k nam krma iz drugih krajev, kjer je imajo dovolj. (No, Srbija je baš te dni prepovedala izvoz krme. Op. ur.) Klerikalce treba pognati tje, kamor spadajo! Omenja dragih stanovani. Krčmarji so veliki oderuhi in tatovi, ki kradejo ljudstvu denar pri pivu, sodovici, vinu itd. Opozarja na delovanje drugih občin. Celje ima svoj mestni mlin, ki dobro upliva na cene moki. O županu Hribarju izraža bojazen, da bo v prihodnji seji sistiral današnji sklep občinskega sveta. Končno vabi ljudstvo, da pristopi soc. demokračskemu konsumnemu društvu, ki ima že 300 članov. Natakara Žargi pravi, da krčmarji niso svojim uslužbencem prav nič poboljšali plač, dasi so podražili pivo. Krčmarska obrt propada, ker je med vsemi ljubljanskimi gostilničarji le pet takih, ki so se te obrti učili. Drugi razlog propadanja je gospodarska odvisnost krčmarjev od pivovarinarjev. Nato napade prav neokusno svoje konkurentinje, ter zahteva, da se odpravi ženska postrežba. Poslušalci ugovarjajo, in predsednik mu vzame besedo. Kocmur protestira proti nesramnemu napadu na tobačne delavke, ki da morajo ob nedeljah iskati zaslužka kot natakarike, ker v tobačni tovarni ne zaslužijo toliko, da bi zamogle živeti. Graja zaduhle prostore tobačne tovarne; umrljivost je grozno visoka; vsaka tretja delavka je ječična. Očita »gospodom«, ki s prsti kažejo na padla dekleta, da je marsikdo med njimi kriv, da je kako dekle izgubilo čast. Pozna »gospode«, ki igrajo velike vloge, dasi imajo po 20 do 30 nezakonskih otrok, za katere se ne zmenijo. Kritizira ljubljansko občino, ki svoje delavce med vsemi podjetniki najslabše plačuje. Očita poslancu Gostinčarju, da je na shodih lagal, ko je psoval in obrekoval socialne demokrate. Graja »Našo Moč«, ki je pisala, da so poslanci Schraffl in drugi židovske barabe. Dokler ljudstvo veruje takim ljudem, da ne bo boljše. Opozarja, da dr. Tavčarja danes niti v seji občinskega sveta ni bilo. Župan Hribar je danes rekel, da v Ljubljani draginje ni, na Dunaju pa je »jamral« o strašni ljubljanski draginji. — Predsednik obžaluje napad na tobačne delavke. — Anton Krstan predlaga resolucijo, ki poziva občinski svet, da z »zirom na splošno draginjo ustanovi socialno komisijo, h kateri naj pritegne tudi zastopnike konsumentov; ta komisija naj bi se bavila tudi z vprašanjem o ustanovitvi občinskega mlina, mesnice itd. Resolucija je soglasno sprejeta. Predsednik zaključil zborovanje ob 10. uri. — Vtis je bil, da je demagog Tone Krstan strahovito slab govornik, bodisi glede nastopa, bodisi glede na vsebino, kajti narodno-gospodarske stvari so mu Hekuba.

Ij **Umrl** je sinoči ob 9. uri Adolf Kopriva, uradnik v Zagorju ob Savi, brat rajnega mestnega fizika Koprive.

Ij **Umrla** je danes ponoči v bolnišnici vdova pismoše, Ljubljančanom znana Marija Lipoglavšek. Naj v miru počiva!

Ij **Čast. gosp. župnik Ivan Kranjec** iz Amerike se mudi še teden dni v Ljubljani. Kdor znanec želi z njim govoriti, naj se potruži v hotel »Union«.

Ij **Ogenj**. Danes popoldne je pričela goreti hiša pokopališkega vrtnarja Luke Tomažiča v Tomačevem št. 53, poleg novega pokopališča. Na lice mesta sta prihiteli požarni brambi iz Stožic in Ljubljane. Vendar ste dosedaj radi pomanjkanja vode in velike vročine požar le malo omejile. Tomažič je bil zavarovan pri »Croati«.

Ij **Delavsko gibanje**. Včeraj se je na tukajšnji južni kolodvor pripeljalo iz Amerike 21 Hrvatov in Slovencev. V Ameriko se je peljalo 5 Hrvatov in 3 Slovenci.

Ij **Konec pasje kontumacije v Ljubljani**. Dne 22. aprila t. l. vpeljana trimesečna pasja kontumacija za mesto Ljubljana in okrožje štirih kilometrov je z današnjim dnevom razveljavljena, ker se v tem roku ni pojavil nikak slučaj pasje stekline.

Ij **Dvanajst klopij** so postavili v krasnem kostanjevem drevoredu na Opekarški cesti. Skrajni čas je že bil. Sedaj pa prosimo še nekoliko več razsvetljave, sosebno v stranskih stradalnih. Žarnice se sedaj gotovo odveč, ker je po mestu vpeljan plin.

Ij **Kapelnikom** na novo se snujočega koncertnega orkestra »Društvene godbe« je imenovan Vaclav Talich, absolvirani praški konservatorist, bivši učenec slavnega mojstra Ševčika. Eno leto je bil kon-

certni mojster in solist berlinskega filharmoničnega orkestra, eno leto pa kapelnik orkestralnega združenja v Pragi. Prvič bo v Ljubljani dirigiral koncert »Društvene godbe« jutri zvečer (četrtrek) na vrtu hotela »Ilirija«.

Ij **Društvena godba ljubljanska** priredi jutri zvečer na vrtu restavracije pri »Levu« (Marija Terezije cesta) društven koncert. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 h. Začetek ob 8. uri zvečer.

Ij **Društvena godba ljubljanska** koncertuje jutri zvečer pod osebnim vodstvom kapelnika Vaclava Talicha na vrtu hotela »Ilirija«. Vstopnina prosta. Začetek ob 8. uri zvečer.

Ij **Izgubljeno in najdeno**. Branjevec Jožef Kopač je izgubil rjavo denarnico z 20 kronami denarja in ključek k uri. — Slikar Anton Stiplošek je izgubil dva bankovca po 10 kron. — Časnikar Franc Pirc je izgubil rjavo denarnico s približno 25 kronami in nekaj pisemskih znamk. — Gospa Viktorija Luhnova je izgubila zlat uhan z rubini. — Na južnem kolodvoru je bilo izgubljeno, oziroma najdeno rumena ročna taška, zlata ženska ura, siv površnik in dežnik. — Postrešček Franc Bregr je našel zlat prstan z večimi kamni. — Kramarica Marija Pipanova je našla zlat prstan.

Ij **Izgubljeno in najdeno**. Trгоvec g. Matko Arko je izgubil cekin, katerega je imel kot obesek. — Pravnik g. Viljem Muc je našel zlat prstan in ga oddal pri magistratu.

Razne stvari.

Napad z melinitom.

V Devi so odpuščeni delavci razstrelili hišo nadpaznika Krausa. Kraus in njegova rodbina je nevarno ranjena.

Zemlja posula

je neko hišo ob Bazelski cesti. Usmrčeni so trije otroci in neki 19letni mladenič.

Velika nesreča na Amurju.

Na Amurju pri Harkovu je prevrgel vihar neko ladjo. Utonilo je 84 jetnikov, 6 vojakov in krmar.

Kako je kardinal Manning postal abstinent. Veliki konvertit Manning, ustanovitelj, vodja, agitator in glavni govornik lige »Roman catholic total abstinence league of the Cross«, je enkrat opominjal nekega delavca, naj se ne opija, ker se s tem spravi v nesrečo. Delavec mu je odgovoril: »Pa saj tudi vi pijete, samo da je vaša pijača dražja od moje.« Manning je rekel na to: »Pa od sedaj zanaprej ne bom več pil.« In ostal je mož-beseda do smrti.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«. »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžigalice!

telefonska in brzojavna poročila.

GOSPOSKA ZBORNICA.

Dunaj, 22. julija. Gosposka zbornica je zakon o podržavljenju severne železnice sprejela.

VLADARSKI SESTANEK.

Berolin, 22. julija. 11. avgusta se snideta v Friedrichshöhe pri Homburgu nemški cesar Viljem in angleški kralj Edvard.

VOJAŠKE HOMATIJE V TURČIJI.

Solun, 22. julija. 5000 Albancev koraka proti Skoplju.

Carigrad, 22. julija. Sultan je odredil, da se ima povišati 550 častnikov v 1. in 2. armadnem zboru, da pomiri razburjene duhove.

Carigrad, 22. julija. Danes so tu zaprli 6 dam iz najboljših carigradskih krogov.

PO SLOVANSKI KONFERENCI.

Praga, 22. julija. Poljaki in ruski delegati so izdali oklic na češki narod, kjer se mu zahvaljujejo za pristrčni sprejem.

ZEPPELIN.

Friedrichshafen, 22. julija. Grof Zepelin se bo s svojim razkoplovom vzdignil v zrak šele po 14 dneh.

BANKEROT.

Solingen, 22. julija. Tukajšnja banka, ki obstoji že 80 let, je bankrotirala. Akcijski kapital 3 in pol milijona mark je popolnoma izgubljen.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Tropava, 22. julija. Pri Jägerndorfu sta trčila skupaj dva vlaka, osebni in tovorni. Mnogo vozov je razbitih, mnogo oseb težko ranjenih.

ZLOČINKA.

Freiberg (Saksonsko), 22. julija. Jutri bodo tu obesili županovo hčer Greto Bayer, ki je na nečlovešk način umorila svojega ženina.

DEFRAVDACIJA.

Miskolcz, 22. julija. Tu je blagajnik hranilnice Farkas poneveril 134.000 kron in pobegnil v Ameriko.

TRŽNE CENE.

Budimpešta 22. julija.

Pšenica za oktober	11.35
Rž za okt.	9.43
Oves za okt.	8.39
Koruzza za maj l. 1909	7.30
Koruzza za julij	7.62
Efektiv: 19 višje.	

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, srednji sračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nebe	Padavina v 24 urah v mm
21	9. sveč.	733.0	18.5	sr. zah.	del. jasno	0.2
22	7. jutro.	35.2	16.2	sl. jz. zah.	jasno	
	2. pop.	33.6	27.2	"	"	
Srednja včerašnja temp. 18.8°, norm. 19.9°.						

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dol. žel. postaja Straža-Toplice.

Akrato-vreieć 38° C. Voda za pijačo in kopanje. Izredno uspešno proti trganju, revmi, išias, nevralgiji, kožnim in ženskim boleznim. Velike kopeli, separatna kopališča in močvirna kopališča. Bogato urejene sobe za tuje, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata okolica. Dobre in cene restavracije. Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Prospekte in pojasnila daje brezplačno

977 12-8

Zdraviliška uprava.

Radi preureditve prodajalne prodavdnja Ant. Krisper, Ljubljana, Mestni trg, po zelo nizki ceni več

steklenih omar

= in stelaž. =

Kupci naj si blagovolijo vse to ogledati istotam. 1670 3-2

Zastonj

zahtevajte moj ilustrirani cenik o urah, zlatnini, srebrnini itd.

Drag. Heger
urar, juvelir in graver.
Oslek I. Kapodistarske ul. 4. (Slavon.)

SANATOGEN

prepotrebno krepljivo in osveževalno sredstvo za vsakogar, ki se čuti utrujenega in bednega, kakor sploh

za nervozne in slabotne.

Od nad 7600 profesorjev in zdravnikov silajno potrjen. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Brošure razpošilja franco in zastonj Bauer & Co., Berolin, SW. 48. Glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj, I., Fleischmarkt 1. 1728 8-1

= Posestvo =

čez 70 birinov posetve, v ravnini, dobra zemlja, 1/4 ure od postaje **Pliberk, Spod. Koroško**, h kateremu spada več travnikov in nad 20 oralov gozda, se po ceni in pod lahkimi pogoji glede plačitve takoj **proda**.

Več pove **županstvo Bistrica pri Pliberku na Koroškem** ali **„Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku“**. 1757 3-2

Objava

glede dobave posteljnih predmetov za c. kr. deželno brambo potom splošne konkurence.

Ministrstvo za deželno brambo namerava zagotoviti dobavo:

1800	garnitur	kompletnih postelnjakov,	sistem Hoerde	cene je postaviti za garnituro
1000	komadov	slamnic		" " " " komad
500	"	vzglavnic		" " " " "
5700	"	rjuh		" " " " "
2100	"	poletnih odej		" " " " kg
1500	"	zimskih odej		" " " " "
70	"	postelnjakov iz kovanega železa z žično mrežo		" " " " komad
500	"	dvojnatih rjuh		" " " " "
200	"	velikih vzglavnic z žimo		" " " " "
2500	"	prevlek za vzglavnice z žimo		" " " " "
250	"	žimnic		" " " " "

potom splošne konkurence ter v svrhu vlaganja „pismenih ponudeb“ razpisuje tem potom javno razpravo.

Interesentom, ki se zanimajo za ta razpis, naj služi sledeče v ravnilo:

1. K ofertni razpravi se pripuste le solidne, povsem usposobljene osebe in zavodi in sicer glede onih za dobavo razpisanih predmetov, katere izdelujejo v svojih tovarnah (delavnicah) bodisi popolnoma ali pa s priskrbo pritiklin. Ponudniki, katerih podjetja ne leže v kraljestvih in deželah, zastopanih v državnem zboru, so načelno izključeni od dobav. Za izdelavo dobavnih predmetov se smejo porabiti le take materijalije in pritikline (surovine in pomožne snovi), ki izvirajo iz kraljestev in dežel, zastopanih v državnem zboru. V izjemnih slučajih se mora za uporabo inozemskega materiala pravočasno izposlovati dovoljenje ministrstva za deželno brambo.

Da se omogoči udeležba pri dobavah za erar širšim krogom, se bode oziralo pri sicer enako ugodnih ponudbah v prvi vrsti na take industrije in obrtnike, ki še niso člani konsorcijev za zalaganje oblačilnih in opravnih predmetov c. in kr. vojne ali c. kr. deželne brambe.

2. Oferentje, ki ministrstvu za deželno brambo niso že znani iz prejšnjih dobav, morajo s spričevali dokazati svojo solidnost in usposobljenost.

Za izdajo takih spričeval so pozvani:

- za tvrdke, ki so protokolirane v trgovskem registru, trgovska in obrtna zbornica, v katere okraju se nahajajo tvrdke;
- za one oferente, ki niso protokolirani pri trgovskem sodišču, politično oblastvo prve instance, v čegar okolišu se nahaja bivališče ponudnikovo.

Teh spričeval za izdajo pozvani organi ne izroče strankam, marveč jih pošljejo neposredno ministrstvu za deželno brambo.

Ponudniki morajo torej v svrhu izdaja takega spričevala pravočasno vložiti prošnjo pri pristojni trgovski in obrtni zbornici (političnem oblastvu prve stopinje) ter natančno navesti:

ime in priimek (besedilo tvrdke),
poslovno podjetje in bivališče,
za izvršitev ofertne razprave pozvane domobranske oblasti (v tem slučaju ministrstvo za deželno brambo),
dan razprave in
množino ter kakovost dobavnih predmetov.

Odlok, ki ga dobe na to prošnjo podjetniki, se mora priložiti ponudbi.

3. Podjetniki se smejo radi prepustitve vzorcev in popisov obrniti na domobransko monturno zalogo na Dunaju, kateri je naročeno, da izroči vzorce proti plačilu in posodi popise.

V cenah, ki jih morajo plačati podjetniki za te vzorce, so všteti poleg neposrednih nabavnih stroškov še režijski izdatki.

4. Dostava predmetov domobranski monturni zalogi se mora izvršiti v rokih, ki se dogovoré mej to in dobaviteljem, in sicer tako, da se dopošlje vsa nabavna množina najkasneje do konca novembra 1908.

Posebno je paziti na to, da se strogo drži konečni rok, ker se mora sicer brezpogojno postopati v smislu določil § 14 posebnih pogojev, ter se more dovoliti podaljšanje roka le v posebnega ozira vrednih okolišnih in sicer potom prošnje, ki se mora pravočasno predložiti ministrstvu za deželno brambo.

5. Pismene ponudbe, ki se morajo sestaviti natančno po določbah §§ 1 do 3 posebnih pogojev iz l. 1899 in po spodaj navedenem vzorcu, ter kolekova, opremiti s prilogi ter zajamčiti s pripadlim vadijem, ki se mora vložiti pri c. kr. nižjeavstrijski deželni glavni blagajni na Dunaju, treba doposlati neposredno vložnemu zapisniku c. kr. ministrstva za deželno brambo, in sicer **najkasneje do 20. avgusta 1908 ob dvanajstih opoldne.**

6. Vadij morajo ponudniki pravočasno položiti — če le možno ne šele v zadnjih dneh pred potekom roka za vlaganje ponudeb — pri c. kr. nižjeavstrijski deželni glavni blagajni na Dunaju ter prinesiti seboj vložnico.

Vložnico, to je natančen seznamek kot vadij vložnih vrednostnih papirjev, oziroma če se vloži v gotovini, vložnica o dotičnem znesku, mora preskrbeti vlagatelj sam in pred položitvijo vadija pri blagajni, dati v likvidacijo pri domobranskem glavnem računskem oddelku, Dunaj, VII/2, Mariahilferstrasse 24 (Stiftskaserne), 2. stopnjice, III. nadstropje.

Zunaj bivajoči ponudniki morejo vadij z označeno vložnico vred, brez poprejšnje likvidacije, tudi **naravnost po pošti poslati na c. kr. nižjeavstrijsko deželno glavno blagajno na Dunaju.**

Odposlati pa treba pravočasno in sicer tako, da dospe vadij še pred potekom roka za vlaganje ponudeb pri imenovani blagajni.

Na vadije, ki se prilože ponudbam na ministrstvo za deželno brambo, se ne ozira.

7. Ministrstvo za deželno brambo si pridrži neomejeno izbiro med posamnimi ponudniki.

8. V ostalem se opozarja na določila **posebnih pogojev iz leta 1899, tičoča se dobave izgotovljenih oblačilnih in opravnih predmetov za c. kr. deželno brambo potom splošne konkurence.**

Te „posebne pogoje“ je možno kupiti pri c. kr. dvorni in državni tiskarni na Dunaju.

Ofertni formular.

(1 K kolek za vsako polo.)

Jaz N. N., stanujoč v (kraj, okraj, dežela), izjavljam in se zavežem s tem, da bom dobavil v smislu pogodbe nižje navedene predmete za c. kr. deželno brambo, natančno oziraje se na dobavne pogoje; tekom določenega roka na podlagi objave dep. XII, št. 1530 od julija 1908 na c. kr. domobransko monturno zalogo na Dunaju, v spodaj navedeni množini.

Dobavni predmeti		Cene v kronski veljavi				
Stevilo	Oznamenilo	za	K	h	beri	
					kron	vinarjev
Dobaviti k c. kr. deželnobrambeni monturni zalogi na Dunaju.						
	komadov		1 komad			
	itd.		itd.			

Obenem potrjujem, da sam si ogledal vzorce*, da sem se tudi natančno poučil o njih materialu in izdelavi, da so mi natančno znani dobavni pogoji in da se istim podvržem v vsakem oziru.

Za resnično izpolnitev te ponudbe jamčim z glasom istodobno pod posebnim zavitkom poslane položnice c. kr. nižjeavstrijske deželne glavne blagajne na Dunaju položenim desetodstotnim vadijem K . . . ., obstoječim iz . . . . . (vrednostnih papirjev, gotovine), ki odgovarja dobavni vrednosti . . . . K . . . v.

Izjavljam, da se izrecno odrekam pravici odstopiti od ponudbe in v § 862 obč. drž. zak., dalje v členih 318 in 319 avstr. trgov. zakona nahajajočim se obrokem za sprejetje svoje obljube, ter dajem pravico c. kr. domobranski upravi, ako bi imela kaj zahtevati od mene (nas) po tej pogodbi, da se brez posredovanja sodišč poplača potom borzne prodaje mojih (naših) kavcijskih vrednosti.

Spričevalo o zalagalni zmožnosti bo istodobno naravnost na c. kr. ministrstvo za deželno brambo poslala trgovinska in obrtna zbornica (politično oblastvo) v . . . . . ter je tu priložen uradni odlok o prošnji za izdajo takega spričevala.

(Eventuelno za družbe: Kot zastopnik družbe, na katerega naj se naslové vsa naročila in naročbe od strani deželnobrambene oblasti, in ki bo sprejemal in kvitiral plačila zasluženih zneskov v imenu družbe, je določen N. N. v N.)

Zgoraj v dobavo ponudeni predmeti se bodo izdelali v moji tovarni (ali delavnici), ki se nahaja v N. (ulica, hiš. šte.) in je vsak čas odprta za kontrolo domobranski upravi.

Datum.

Lastnoročni podpis (ime in priimek) ponudnikov z navedbo njegovega (njihovega) značaja.

* Opozarja se, da je velike važnosti, ako se ponudnik pred napravo ponudbe prepriča (z vprašanjem pri domobranski monturni zalogi) jeli še veljajo morebiti od poprej znani vzorci ali so se nadomestili z novimi, ker bi se brezpogojno zavrnila dobava po starejših vzorcih.

Formular za ovitek ponudbe.

Na c. kr. ministrstvo za deželno brambo

na

Dunaju.

Ponudba N. N., bivajočega v N., za dobavo oblačilnih in opravnih predmetov za c. kr. deželno brambo **potom splošne konkurence**, na podlagi objave dep. XII, št. 1530 od julija 1908.

Formular za ovitek za vložnico vadija.

Na c. kr. ministrstvo za deželno brambo

na

Dunaju.

Vložnica o . . . . K (v vrednostnih papirjih, gotovini) k ponudbi N. N. glede dobavitve oblačilnih in opravnih predmetov za c. kr. deželno brambo **potom splošne konkurence** na podlagi objave dep. XII, št. 1530 od julija 1908.

Dunaj, v juliju 1908.

Od c. kr. ministrstva za deželno brambo.

Hiša
s 3 sobami, 2 kuhinjama, 2 kolarnicama in pralnico se **proda** iz proste roke.
Več se poizve pri lastniku **Cesta pod Rožnik št. 72 v Rožni dolini.** 1767 2-1

Deček,
ki je dovršil ljudsko šolo, želi **vstopiti v trgovino z mešanim blagom.**
Naslov pove uprava „Slovenca“. 1768 3-1

Proda se recept za fini zeliščni liker.
Pisma pod „liker“ na upravništvo tega lista. 1745 3-3

Odvetniška pisarna dr. Mat. Pretnerja in dr. Fr. Brnčiča
v Trstu, Via Nuova 13, sprejme s 1. septembrom ali tudi prej 1738 3-2

koncipijenta stenografa.
ki razume italijansko, in spretnega
Stenografi-strojepisci imajo prednost.

Singerjevi šivalni stroji
kupujejo naj se le v naših trgovinah, ki se poznajo po tem znaku. 693 37

Ne dajte se zapeljati po reklami, ki ima edini namen, prodati že rabljene stroje ali take drugih tvrdk, zlorabeče ime **Singer**, kajti naših šivalnih strojev ne oddajamo prekupovalcem, marveč jih obširno naravnost prodajamo.
Singer Co., akc. družba za šiv. stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

IVAN PENOŠOV
podobar, izdelovatelj **otlačev** in naznanja prečastiti **dobroti**, občevanju predstojnikom in dobrotnikom, da je **guro** vzeti znano 2795 33-16

podobarsko delovnico
umrlega g. **And. Rovčka**,
Kolodvorske ulice št. 20.

Priloga se in zagotavljam, da bodem vestno izvedel svoj poklic in prosim za zaupanje. **Nikolaj 10letnega praktičnega dela** pri rajnem g. **Rovčku** pridobil sem si toliko **sposobnosti**, da se boče v **prilagoditvi** ravno **hito** solčno in **kolikor** mogoče po **niski** ceni **izdeloval**, kakor se je **dosedaj**.

Samo še do 1. avgusta 60% nižje cene
pri seh poletnih predmetih,
kakor tudi: batist za dame, platnina, kostumi iz svetlega blaga, pique in platnena krila, dalje bluže s čipkami in iz batista, lister za gospode in dečke ter perilno blago za obleke kakor tudi blago za lahne poletne obleke.

„Angleško skladišče oblek“
O. BERNATOVIĆ 1326 40
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Predstave se vršijo v delavnikih od 5. do 9. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON
Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“.
Danes v sredo nov spored.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure popoldne predstava za dijak po znani ceni.

Ponudimo vsako poljubno množino:

zidarske strojne opeke,
zarežane strešnike (sistem Marzola)
(za privezanje ali pribitje na late, torej popolnoma varno proti nevihti.

Portland-cement najboljše vrste,
peči, štedilniki in drugi stavb. material.

F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

Sir domačega izdelka

ki ga ima vedno v zalogi v poljubni množini, najboljši kakovosti ter ceneje kot kjerkoli drugod, priporoča veleocenjenemu občinstvu v Ljubljani in okolici

1572 7

velespoštovanjem

Mlekarska zveza v Ljubljani.

= Hlebi so od 12 do 35 kg težki. =
Cenik na zahtevo brezplačno in franko.
Solidna postrežba! Izborna blago!

Reližni križevi pot za faro cer-
kev Homec pri Kamniku.

Dragotin Hrovat

1548

Stob-Domžale

10-5

se toplo priporoča prečastiti duhovščini,
cerkvenim predstojnikom in prijateljem
umetnosti za izdelovanje

altarjev, križevih potov, po-
dob in vseh v to stroko
spadajočih del, kakor tudi v
prenovljenje starih altarjev,
:: podob itd. ::

Prodajalka

pridna in zanesljiva, **želi nastopiti službo** v trgovini mešanega blaga, najraje kje na deželi. — Naslov pove upravn. ništvo „Slovenca“.

1719 6-3

Učenca

sprejme **A. Sušnik**, trgovina z železnino in špecerijskim blagom v Ljubljani, Zaloška c. 21. 1644 2-2

Dobro izvežban

: cerkvenik :

v najboljših letih, **išče službe** pri kaki večji župni cerkvi. Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

1763 3-2

Proda se za 3500 kron

zidana hiša in nekaj **zemljišča** v **Krtini pri Domžalah**. Hiša ima lepo lego ter je pripravna za trgovino, gostilno, kakor tudi za vsako drugo obrt.

Tretjino pogojne cene bi bilo plačati takoj, ostanek pa v letnih obrokih.

Natančneje se poizve pri **dr. Pirou**, odvetniška pisarna v Ljubljani. 1257 24-19

Elektriška družba A. E. G. UNION.
Tehnična pisarna Ljubljana, Knafove ulice št. 5.

Popolne elektriške naprave

vsake vrste za razsvetlavo in prenos moči. **Dinamo, elektromotorji, ventilatorji** i. t. d., za enakomerni, izmenični in vrtilni tok. **Stroji za vse industrijske svrhe. Inštalacijski material, žarnice, obločnice.**

1754 3-2

Velika zaloga oblek
za gospode in dečke.

Stalne, na vsakem predmetu označene cene.

Priznana najboljša delavnica
za izdelovanje oblek po meri.

Velika zaloga domačega in pristno angleškega blaga.

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

595 42

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče za krojno risanje
Franja Jesih

Ljubljana, Starl trg št. 28.

● Dobi se tudi kroj po životni meri. ●

SLIVOVKA

tropinovec
kranjski brinjevec

875 104-29

Odlikovano
v Parizu.

se dobi v sodih od 60 litrov naprej po prav primerni ceni v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in rektifikarni sadja

M. Rosner & Co., Ljubljana, Spod. Šiška, poleg Koslerjeve pivovarne.

Podružnice:

Praga s meštalstvom: Graben 36, Mala strana, Čest. ulica 17, Radom, Brno, Olška Lopa, Golka Kamalen, Horavski Kumborg, Kolling, Kovi Jidla, Pizan, Svltava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 1, II. Taberstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vokal Rennweg), III. Löwenstrasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Sebnabrannerstrasse 36, VI. Gumpendorferstr. 24, VII. Mariahilferstrasse 74, VIII. Lärchenfelderstrasse 133, IX. Alservstrasse 32, XVII. Währingerstrasse 33 XIX. Döblinger Hauptstr. 34, XIX. Hauptstrasse 34.

Menjalnična delniška družba 45 150 175

MERCUR

Dunaj, I. Wollzeile 1.

Ako kapital K 20.000.000 Reser. zaklad K 8.000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje
izrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Podružnica
v Splitu.

Delniška glavnica
K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice štev. 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica
v Celovcu.

Rezervni fond
K 200.000.